Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 47 (8537). ● 6 март, 1985 йил ● ЧОРШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

ЧОРВАЧИЛИКНИ САНОАТ АСОСИГА ЎТКАЗАЙЛИК

4 март куни Тошкентда мол гўшти етиштириш масалалари билан шуғулланувчи Бутуниттифоқ координация кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлис қатнашчилари — Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Закавказье олимлари КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг талаблари асосида чорвачиликни саноат асосига ўтказиш вазифаларини муҳокама қилдилар.

Қорамолларнинг юксак даражада маҳсулдорлигини, ем-хашакдан оқилона фойдаланишни, маҳсулот етиштиришда чиқимларни камайтиришни таъминловчи интенсив гўшт етиштириш мавжуд механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган технологияларини такомиллаштириш ҳамда янги шундай технологияларни ишлаб чиқиш масалаларига асосий эътибор берилди.

1986—1990 йилларда мол гўшти етиштириш самарали технологияларини яратишга доир илмий-тадқиқот ишлари программаси қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИДА

МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Тошкент область партия комитети ва область касаба союзлари Совети қабул қилган қарорда таъкидланадики, область меҳнат коллективлари партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, ишлаб чиқариш самарадорлигини янада юксалтириш юзасидан маълум ишларни олиб бормоқдалар. Бу муҳим вазифани ҳал қилишда янги техника, илғор технология, механизация воситаларини жорий қилиш, меҳнат, ишлаб чиқариш ва бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш, резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланиш алоҳида аҳамиятга эгадир.

Ишловчилар сонини кўпайтирмасдан маҳсулот ишлаб чиқариши ортишини таъминлаш учун иш вақтидан оқилона фойдаланиш жуда муҳимдир. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг «Меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш ва халқ хўжалигида кадрлар қўнимсизлигини камайтириш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ область партия ташкилотларининг эътибори ишлаб чиқаришни юксак даражада ташкил этиш асосида иш вақтидан самарали фойдаланишга, онгли интизомни оширишга, муқим меҳнат коллективларини шакллантиришга қаратилган.

Лекин иш вақтининг анчагина қисми ҳали ҳам фойдасиз йўқотилмоқда. Кадрлар қўнимсизлиги ҳам ишлаб чиқаришга катта зарар етказмоқда. Меҳнат интизомининг бузилиши, ишлаб чиқаришни тайёрлаш, иш жойларини унумли ишлаш учун зарур бўлган воситалар билан таъминлашдаги, меҳнатни ташкил этиш ва унинг шароитларини яхшилашдаги камчиликлар, моддий-техника таъминоти ва транспорт ташкилотлари ишидаги нуқсонлар, раҳбарлар ва жамоат ташкилотларининг ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини бузувчиларга нисбатан лозим даражада талабчанлик қилмаётганликлари иш вақтининг йўқотилишига олиб келаётган сабаблардир. Шунингдек, аҳолига хизмат кўрсатувчи соҳаларнинг кўпгина муассасалари ва пассажир транспорти ишининг норационал режими иш вақтининг анча қисми йўқотилишига олиб келмоқда.

Область партия комитети ва область касаба союзлари Совети партия, касаба союз ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари, барча меҳнат коллективларининг меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва 1985 йил ҳамда ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш имконини берадиган резервларни қидириб топиб ишга солиш бўйича фаолиятларини активлаштириш мақсадларида 1985 йилда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва иш вақтининг бекор кетишини камайтириш область жамоат кўригини ўтказишга қарор қилдилар.

Область жамоат кўриги ҳақидаги Низом маъқулланди. (Низом газетанинг иккинчи саҳифасида босилмоқда).

Шаҳар ва район партия комитетлари, корхоналар раҳбарлари, партия, касаба союз ташкилотлари зиммасига шаҳарлар, районлар, корхоналарда бу ишга раҳбарлик қилиш бўйича кўрик комиссиялари тузиш, саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, алоқа, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳалари корхоналари, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш-конструкторлик муассасалари, моддий-техника таъминоти ташкилотлари ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, барча меҳнаткашларнинг жамоат кўригида фаол иштирок этишини таъминлаш вазифаси юклатилди.

Кўрик қатнашчиларининг эътиборини ишлаб чиқариш, шунингдек, хизмат кўрсатиш соҳаларида иш вақтидан самарали фойдаланиш, унинг бекор кетишини бартараф этиш ва камайтириш, ҳар бир бригада, цех, ҳар бир корхонада меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича топшириқлар ва социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига қаратиш тавсия этилди.

Хўжалик раҳбарларининг меҳнат интизомининг аҳволи, иш вақтидан оқилона фойдаланишдаги масъулиятини ошириш лозим деб топилди. Кўрик давомида иш мароми ва ишлаб чиқаришнинг моддий-техника таъминоти, меҳнат шароитларини ва техника хавфсизлиги қоидаларига амал қилишни яхшилаш бўйича тадбирлар ишлаб чиқиш ва уларни амалга ошириш лозим, деб топилди. Медицина муассасалари ходимларининг касалликларни камайтиришдаги роли оширилмоғи керак.

Қарорда тарбиявий иш савиясини ошириш, жамоат ташкилотларининг фаолиятини меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни тарбиялашга йўналтириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун мусобақа иштирокчиларини моддий ва маънавий рағбатлантириш формаларини такомиллаштириш вазифалари қўйилди.

Область, шаҳар, район ва кўп нусхали газеталар редакцияларига область жамоат кўриги боришини кенг ёритиш, энг яхши натижаларга эришаётган коллективларнинг тажрибасини оммалаштириш топширилди.

КПСС XXVII СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

ИНТЕНСИВЛАШ ЙЎЛИДАН

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада интенсивлаш, дала ва фермалар маҳсулдорлигини ошириш юзасидан колхозлар кенгашларининг вазифалари Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари колхозлар кенгашлари вакилларининг Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида муҳокама қилинди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш билан боғлиқ масалаларга катта эътибор бердилар. Колхоз ишлаб чиқаришини бошқаришни такомиллаштириш, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш, чорвачиликни жадал ривожлантириш, паст рентабелли ва зарар кўрувчи хўжаликларнинг экономикасини юксалтириш, қишлоқ меҳнат аҳлининг уй-жой ва маданий-маиший шароитларини яхшилаш ишида кенгашларнинг ролини кучайтириш тадбирлари белгиланди.

Йиғилишда Ўзбекистон республика колхозлар кенгашининг янги состави сайланди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри А. И. Икромов кенгаш раиси бўлди.

(ЎзТАГ).

ЕРЛАР ЯХШИЛАНМОҚДА

ТИИИМСХ ўқув хўжалиги пахтакорлари ҳам 1985 йилда ҳар қачонгидан мўл ва сифатли «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган. Бунинг учун мустаҳкам замин ҳозирланмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил октябрь Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бераётган хўжалик деҳқонлари биринчи галда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга катта эътибор бермоқдалар. Айни кунларда экин майдонларини жорий ва капитал текислаш, бегона ўт илдизларидан тозалаш каби тадбирлар уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Шунингдек, сувнинг равон оқиши учун суғориш шохобчаларини тозалаш ҳам ниҳоясига етди. Махсус группа далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқариш билан шуғулланмоқда.

У. ҲАМИДОВ.

20 АПРЕЛЬ—КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ТЕЖАЛГАН ХОМАШЁ ҲИСОБИГА

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтининг Киров райони меҳнаткашлари москваликларнинг шу йил 20 апрель куни улуғ доҳий В. И. Ленин таваллудининг 115 йиллигига бағишланган коммунистик шанбалик ўтказиш ҳақидаги ташаббусини тўла қўллаб-қувватламоқдалар. Улар бу меҳнат байрамини ҳар томонлама пухта ва самарали ўтказиш учун кенг кўламда ҳозирлик ишларини олиб боришяпти. Барча ишлаб чиқариш коллективлари аниқ меҳнат марраларини белгиламоқдалар. Маҳсулотларнинг бир қисмини тежалган материаллар ва хомашё ҳисобига ишлаб чиқаришга аҳд қилишяпти.

Дастлабки маълумотларга қараганда шанбалик куни район корхоналарида ҳаммаси бўлиб 760 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. 200 минг сўмликдан ортиқ қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади.

Райондаги етакчи корхоналардан бири Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси чеварлари шу куни юксак меҳнат кўрсаткичларига эришишга қарор қилдилар. Бичиш цехининг илғор ишчиси Лилия Халилова шанбаликда нормани ками билан 200 процент қилиб бажаришга ваъда бериб, касбдошларини ҳам шундай ишлашга даъват этди. Бирлашма коллективи шу куни 250 минг сўмлик турли кийим-кечакларни ишлаб чиқариш режаларини тузиб олишди.

Райондаги «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ўртоқ», тамаки фабрикалари ва бошқа корхоналар коллективлари ҳам шанбаликни ҳақиқий коммунистик меҳнат байрамига айлантиришмоқчи. Уларда тузилган шанбалик ўтказиш штаблари барча тайёргарлик ишларига бош-қош бўлмоқдалар. Шу куни ишлаб чиқариладиган маҳсулот ҳажмини белгиламоқдалар.

Коммунистик меҳнат байрамида район мактаб ўқувчилари ҳам фаол қатнашишади. Улар шу куни 140 тонна темир парчалари, 30 тонна макулатура тўплайдилар. Минглаб район меҳнаткашлари Энгельс, Хуршид, Аҳмад Дониш, Ҳ. Эргашев, Ж. Обидова ва бошқа кўчаларда ирригация тармоқларини тартибга келтирадилар, ободонлаштириш ишларини амалга оширадилар. Минглаб туп дарахт ва гул кўчатлари ўтқазадилар.

Шанбаликда тушган ҳамма иш ҳақи тинчлик ва беш йиллик фондига ўтказилади.

С. СУЛТОНОВ.

ОБ-ҲАВОНИНГ СОВУҚ КЕЛГАНЛИГИ БАҲОНАМИ?!

ҒАЛАБА РАЙОНИ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ҚИШЛОВ ДАВРИДА

ЧОРВА МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШ НЕГА КАМАЙИБ КЕТДИ?

БУ ЙИЛГИ қишлов чорвадорлар учун ҳақиқий синов бўлди. Устма-уст ёғингарчилик бўлди, совуқ авжига чиқди. Фермалардаги юмушлар анча мушкуллашди. Бироқ, тадбиркор чорвадорлар маҳоратларини ишга солиб, имкониятлардан оқилона фойдаландилар. Фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини қўлланиб, бу имтиҳондан муваффақиятли ўтмоқдалар. Қийинчиликларни омилкорлик билан енгиб, чорвани қишловдан соғлом ва беталафот олиб чиқиш ва энг муҳими маҳсулдорлигини камайтирмаслик учун ҳаракат қилмоқдалар. Бундай коллективлар Ғалаба районида ҳам йўқ эмас. Лекин, афсуски, улар озчиликни ташкил этади.

Яқинда махсус комиссия томонидан ўтказилган текшириш натижасида шу нарса аниқландики, бир қатор хўжалик раҳбарлари, мутахассислари мавсум масъулиятини унутиб қўйиб, ишни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми талаблари даражасида ташкил эта олмаётирлар. Натижада гўшт, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш ҳажмининг камайиб кетишига сабабчи бўлаётирлар. Чунки улар бу йил ҳам қиш илиқ-иссиқ келади, деган ҳомхаёлга бориб, қишловга пухта тайёргарлик кўрмадилар. Озуқа цехларини, чорвачилик биноларини ремонт қилиш, молхоналарни иситиш ишлари билан астойдил шуғулланмадилар. Қоғозлардаги маълумотга ишониб, амалда жамғарилган ем-хашакларнинг салмоғи ва сифатини синчиклаб текшириб, пухта ҳисоб-китоб қилиб кўрмадилар.

Шу сабабли ҳам районда қишловнинг дастлабки кезлари — ўтган йилнинг октябрь—декабрь ойларида сут етиштириш 242 тоннага камайиб кетди ва район бўйича 1984 йилда бу соҳадаги план 95,8 процент бажарилди, холос. Гўшт тайёрлаш плани эса 88,6 процентда қолиб кетди. Ғалабалик чорвадорлар фаолиятидаги жиддий нуқсонлар ўз вақтида область, район газеталарида ва бошқа матбуот органларида ҳақли равишда танқид қилинди. Юқори партия ташкилотлари йиғилишида бу танқидий чиқишлар муҳокама этилди. Камчиликлар тўғри кўрсатилган деб тан олишди. Уларни зудлик билан бартараф этиш учун ундай қиляпмиз, бундай қиляпмиз, деб кўрилган чора-тадбирлар ҳақида жавоб хатларини йўлладилар. Лекин эндиликда шу нарса аён бўлмоқдаки, бу жавоблар шунчаки қўл учида, хўжакўрсин учун ёзилган экан.

Фактлар ана шундан далолат бериб турипти. Районда 17 та хўжалик мавжуд. Қишловнинг ўтган даврида булардан фақат «Ленинград» колхозидагина мўлжалдаги сут соғиб олинди. 10 та хўжаликда эса соғин сигирлардан сут соғиб олиш ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан анча паст бўлди. Натижада район бўйича пландаги 2735 тонна ўрнига 2280 тонна сут топширилди. Икки ойлик план 83,4 процент бажарилди, холос.

Комиссия аъзолари бунинг туб сабаблари билан қизиқдилар. Фермалардаги моллар белгиланган рацион асосида тўла-тўкис парвариш қилинмаяпти, деган жуда тўғри хулосага келдилар.

Ҳа, қиш қистовга олгандан сўнг «қоғоз»даги рақамлар иш бермай қўйган эди. Шунинг учун ҳам мутахассислар молларнинг ризқини қийиш эвазига ем-хашакни «тежаш» йўлига ўтишга мажбур бўлдилар. Бундай аҳволни Димитров номли, Ленин номли, Ҳамза номли, «Заря коммунизма» колхозларида яққол кўриш мумкин. Шуниси ачинарлики, ана шу мавжуд озуқаларнинг тўйимлилиги оширилмай, буғланмай, шундайлигича молларга едирилаверди. Чунки озуқа цехларидан тўла қувват билан фойдаланилмади. Бунинг устига молхоналар совуқ, елвизак. Тоза, озода эмас эди. Ана энди ўзингиз мушоҳада қилинг. Бундай шароитда мол ёлчитиб берилмаётган озуқанинг асосий қисмини сут учун эмас, захни, совуқни енгиш учун сарф қилиши табиий эмасми?!. Бу ҳол ҳеч кимга сир эмас. Хўжалик раҳбарлари, мутахассислар нега буни ҳисобга олмайдилар?!.

Бундай аҳволда бўрдоқига қўйилган молларни ҳам семиртириб бўлмайди, албатта. Шунинг учун ҳам гўшт планлари бажарилмай қолмоқда. Айниқса, чўчқачиликка ихтисослашган «Сергели» саноат комплексида ачинарли аҳвол вужудга келди. Бу хўжаликда гўшт тайёрлаш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 294 тонна камайиб кетди. Ўтган икки ой давомида пландаги 986 тонна ўрнига аранг 204,5 тонна гўшт топширилди ва план бор-йўғи 20,7 процент бажарилди. Ахир совхозда ишларнинг яхши ташкил этилмаётганлиги аввалари ҳам район, область доирасидаги йиғилишларда бир неча бор танқид қилинган эди-ку. Нега шу пайтгача хўжалик раҳбарлари бу танқидлардан тўғри хулоса чиқариб олмадилар? Айб кимда ўзи?

Хўжалик раҳбарларининг айтишига қараганда улар қўлларидан келган ҳамма ишни қилишаётган эмиш. Бўлмаган гап! Корпуслар ҳаддан ташқари совуқ. Ветеринария хизмати ҳам талаб даражасида эмас. Шунинг учун жониворлар касалликка чалиниб, кўплаб нобуд бўляпти. Чўчқаларни мўлжалдаги оғирликка етмасидан сўйиб юборишга мажбур бўлмоқдалар.

Бундай масъулиятсизлик ҳоллари «Огонёк» совхоз-заводида ҳам рўй берди. Иккала хўжалик районнинг оёғига тушов бўлди. Гарчи кўпгина хўжаликлар гўшт етиштиришда яхши натижаларга эришиб, планни бажаришга муваффақ бўлган бўлсалар-да, бироқ худди ана шу хўжаликларнинг касрига район бўйича икки ойлик гўшт плани бажарилмай қолди. 1275 тонна ўрнига 921 тонна гўшт сотилди.

Энди маҳсулот етиштиришнинг нима учун камайиб кетаётганлигини ва унинг сабабларини Энгельс номли колхоз мисолида батафсил таҳлил қилиб кўрайлик.

Район раҳбарлари бизга бу хўжаликдаги ишлар яхши деб гапиришди. Колхозда қишловга 5764 тонна озуқа жамғарилганлигини, ҳозирги кунда ҳар бош сигирдан 7,7 литрдан сут соғиб олинаётганлигини айтишди. Ҳақиқий аҳвол билан танишар эканмиз, акси бўлиб чиқди. Фермада зооветеринария, санитария-гигиена талабларига риоя қилинмаётир. Молхоналардаги кўп юмушлар, масалан, ем-хашак тарқатиш, корпуслардаги чиқиндиларни ташқарига олиб чиқиш сингари ишлар қўлда бажарилаяпти. Автопоилкалар тўлиқ ишламайди. 2 та молхонада эса охур, бузоқхонада ҳаво алмаштирувчи туйнуклар йўқ. Сут беришда қўлланиладиган резина сўрғичлардан фойдаланилмайди.

Туғуруқхонадаги аҳвол бундан ҳам баттар. Жой тор. Ажабо, ҳақиқатан ҳам шунча катта фермада жой масаласи муаммоми? Йўқ, ундай эмас, хўжалик раҳбарлари ўзлари кўра била туриб, бор жойни йўққа чиқариб қўйганларига нима дейсиз? Улар 71-механизациялашган кўчма колонна қурувчиларининг тилёғламалик билан берган ваъдаларига чиппачин ишониб, 200 бош қорамолга мўлжалланган корпусни «Бор-е, биздан нима кетди, сизлар хурсанд бўлақолинглар», деб кўзларини чирт юмиб қабул қилиб олавердилар. Қурувчилар эса шу бўйи қоралариниі кўрсатмай кетишди. Шундай бўлгандан кейин «айб»ни ювиш керак эди-да. Корпусда водопровод трубалари уланмаган, гўнгни ташқарига чиқарувчи механизмлар ўрнатилмаган эди. Бу ишларни хўжаликнинг ўз кучи билан, мутахассислар ёрдамида ниҳоясига етказиш ва ана шу ҳисобга мол боқиладиган хоналарни кенгайтириш имкониятига эга бўлиш мумкин эди-ку. Бироқ, хўжалик раҳбарлари ундай қилмадилар. Улар бу бизнинг ишимиз эмас, қурувчилар келиб тузатиб беришсин, деб бургага аччиқ қилиб, кўрпани куйдирдилар. Ўзларига зиён қилдилар. Бу лоқайдлик, сансалорлик, масъулиятсизлик мана бугунги кунга келиб ғоят қимматга тушмоқда.

Фермани айланган киши бундан бошқача хулосага келиши мумкин эмас. Моллар яйратиладиган майдонларда сигирлар балчиққа ботиб юрибди. Совуқдан дийдирайди. Ифлосланиб кетганлигидан уларнинг қандай рангда эканлигини ажратолмайсиз. Жониворлар қуруқ жой қидириб охурларнинг устига чиқиб ётиб олган. Уларнинг орасида бўғоз сигирлар ҳам кўп. Ваҳоланки, уларни бундай шароитда боқиш наслдорликка салбий таъсир этади. Қишлов даврида олинган 43 бош бузоқдан 10 бошининг нобуд бўлганлигининг сабаби ҳам шунда.

Колхоз партия ташкилоти секретари Жамантой Турсуновнинг айтишига қараганда ҳамма иллат об-ҳавода эмиш. Яйратиш майдонларини бетонлаштирганмиз, сув ерга шимилиб кетмаяптида, нима қилайлик, иложимиз қанча, дейди у. Ҳафсала қилинса, иложи топиларди-ку. Пешма-пеш қорлар кuralиб, чиқиндилар тозаланиб турилганида, бу ишда механизмлардан фойдаланилганида бундай аҳвол рўй бермасди-ку. Нега бу ҳақда ўйлаб кўрмадингизлар? Ахир, нишхўрдлар ўз вақтида йиғиштириб олинмаётганлиги учун қанчадан-қанча ем-хашак молларнинг оёғи остига тушиб, исроф бўлаяпти. Лекин бу ҳеч кимни ташвишга солмаётир. Ферманинг 1-бригадаси бошлиғи Жўмард Суттибоевнинг беғамлиги шу даражага бориб етганки, у ҳар куни молларга қанча миқдорда, қайси турдаги озуқалар едирилаётганлигини аниқ билмайди.

Бундай камчиликларни Ҳамза номли, Димитров номли, «Заря коммунизма», «Ленинград» колхозлари, Киров номли ўқув тажриба хўжалиги, Ленин номли колхозда ҳам учратдик.

Маълумки, чорвачилик — бузоқчиликдан бошланади. Лекин юқорида биз тилга олган хўжаликларда бу масалага етарли эътибор берилмаяпти. Мутахассислар соғлом бузоқ олиш ва уларни тўла сақлаб қолиш ҳақида ғамхўрлик қилмаяптилар. Чунки сунъий урчитиш пунктлари яхши ишламаяпти. Ҳисоб-китоб билан иш юритилмайди. Натижада кўплаб сигирлар қисир қолмоқда.

Район чорвачилигида рўй бераётган бундай қусурлар учун партия ташкилотлари ҳам айбдордирлар. Чунки кўпгина хўжалик партия ташкилотлари фермалардаги цех партия ташкилотларининг роли ва обрў-эътиборини оширишга етарли эътибор бермаяптилар. Шунинг учун ҳам область партия комитетининг шу йил февраль ойи бошида бўлиб ўтган бюро йиғилишида колхоз ва совхозлардаги чорвадорлар ўртасида партия ядросини мустаҳкамлашга эътибор бермаётган коллективлар Ғалаба районида ҳам бор эканлиги ҳақли равишда танқид қилиб ўтилди. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки, фермалардаги оммавий-сиёсий, партиявий-ташкилий ишлар шу куннинг талабларига тўла жавоб бермаяпти. Чорвадорлар учун яратилган шарт-шароитлар кўнгилдагидек эмас. Қизил бурчаклар, дам олиш хоналари хўжакўрсингагина жиҳозлаб қўйилган. Социалистик мусобақанинг оммавийлиги, таъсирчанлигини ошириш учун курашилмаётир. Маданий-маиший, савдо, медицина хизмати кўрсатиш яхши йўлга қўйилмаган.

Мутахассисларга ишонч билдириш билан бирга уларга барча шарт-шароитлар яратиб бериш, қўллаб-қувватлаш, амалий ёрдам кўрсатиш ҳам керак. Бироқ бу соҳадаги ишлар кўнгилдагидек эмас. Масалан, биргина «Огонёк» совхоз-заводида тўққиз йил мобайнида етти мутахассис ўзгартирилди. Бундай аҳвол Димитров номли, «Заря коммунизма» колхозлари ва Волков номли совхозда ҳам рўй берди. Шу йилнинг февраль ойида эса чорва қишловини ўтказишни таъминлай олмаганлиги учун Ҳамза номли колхоз раиси Д. Бойбўтаев вазифасидан четлаштирилди. Бизнингча, ҳар бир фермада, колхоз ёки совхозда чорвачиликка оид нуқсонларни у ёки бу хилдаги мажлисда муҳокама қилишга «йиғиб қўйиш» шарт эмас. Хўжалик раҳбарлари, мутахассислар фермадаги аҳволдан ҳар куни хабардор бўлиб туришлари, ишни таҳлил этиб боришлари, аниқланган камчиликларни ўз вақтида бартараф этишга қаратилган конкрет чораларни кўришлари керак.

Яқинда бўлиб ўтган республика қишлоқ хўжалик ходимлари йиғилишида 1984 йилдаги ишларга якун ясалиб, бошқа соҳалардаги каби чорвачиликда ҳам йўл қўйиб келинган камчиликларнинг туб сабаблари очиб ташланди. Хусусан, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш учун унинг моддий-техника ва озуқа базасини мустаҳкамлаш, кишиларга зарур маданий-маиший шароитларни яратиб бериш, чорвадорлар ўртасида коммунистлар сонини кўпайтириш, камроқ мажлис ва йиғилишлар ўтказиб, кўпроқ амалий иш билан шуғулланиш зарурлиги таъкидланди. РАПОларнинг хато ва камчиликлар учун баб-баравар жавобгар эканлиги айтиб ўтилди. Ўйлаймизки, районнинг раҳбар ташкилотлари ишни ана шу талаблар даражасида ташкил этиб, чорва қишловининг қолган кунларини намунали ўтказадилар, гўшт, сут етиштиришда яхши натижаларга эришадилар.

А. ҲАЙДАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

ЭРТАНГИ КУН МАҲСУЛОТЛАРИ

Пойтахтдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг ўтган йил Халқлар дўстлиги майдонида очилган «Истиқбол» магазини билан алоқаси мустаҳкамланиб бораяпти. Магазиннинг кўргазма залида бирлашмада ишлаб чиқарилиши мўлжалланаётган эртанги кун маҳсулотлари — энг янги мода бўйича тикилган либослар қўйилган.

Тикувчилар ҳозир бирлашмада ишлаб чиқариши ўзлаштирилган янги маҳсулотларни ҳам ўзаро шартнома бўйича магазинга етказиб беряптилар. Фақат шу йил бошидан бери бирлашмада тикилган олти хил янги моделдаги кўплаб трикотаж буюмлари савдога чиқарилди. Улар орасида аёллар свитерлари, жемперлар, жун рўмоллар ва бошқа трикотаж маҳсулотлари бор.

Бирлашма шу йилнинг ўзида магазинга ўзаро шартнома бўйича 1,5 миллион сўмлик маҳсулот етказиб беради. Булар ишлаб чиқариши ўзлаштирилган 22 хил янги моделдаги трикотаж буюмлари бўлади.

Э. МАДИЕРОВ.

ҲАР ҚАЧОНГИДАН УНУМЛИ

КИСЛОРОД цехи заводимизнинг етакчи ишлаб чиқариш бўлинмаларидан ҳисобланади. Цех коллективи қўлидан чиқаётган маҳсулот конструкцияларни пайвандлашда кенг фойдаланиляпти. Кейинги йилларда конструкциялар ишлаб чиқариш кескин кўпайиб борди. Бу ўз навбатида ана шу цехни ҳам қайта ускуналашни тақозо этди.

Корхона маъмурияти цех реконструкцияси учун 80 минг сўм маблағ сарфлади. Бундан 20 йил илгари ўрнатилган компрессор қурилмалари ва кислород ҳосил қилувчи колонна тўла модернизациялаштирилди. Айтиш мумкинки бутунлай янги цех барпо этилди. У фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқлари асосида яратилган қурилмалар билан жиҳозланди. Натижада маҳсулот ишлаб чиқариш кескин кўпайди. Энг муҳими қўл кучи сарфи камайди. Илгари жисмоний меҳнат ёрдамида бажарилиб келинган кўпгина операцияларни машина ва механизмлар адо этадиган бўлди.

Янги цехда унумли ва сифатли ишлаш учун қулай шароитлар яратиб берилган. Шу сабабли ҳам ишчи-хизматчилар ҳар қачонгидан унумли меҳнат қилишяпти. Давлат планлари ой сайин ортиғи билан бажарилмоқда. Шу йилнинг ўтган икки ойида ҳам қўшимча кўп миқдорда кислород ишлаб чиқарилди ва буюртмачиларга етказиб берилди. Коллективимизнинг бундай ютуқларида аппаратчилардан А. Пашин, И. Ғуломов, А. Паршунин каби тажрибали пешқадамларнинг ҳиссалари каттадир. Улар самарали ишлаш қатори ўз иш тажрибаларини касбдошларига ҳам қунт билан ўргатишяпти.

Ш. РАҲМОНОВ,
Тўйтепа металл конструкциялари заводи ишчиси.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЁЗУВЧИ Н. САФАРОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун ёзувчи Назир **Сафаров** Ленин ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
К. ЧЕРНЕНКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1985 йил 4 март.

М. А. Ульянова туғилган куннинг 150 йиллигига

ОНА ҚАЛБИНИНГ НУРИ

Мария Александровна Ульянова 1835 йили Петербургда врач оиласида туғилди. Унинг онаси олти фарзандни қолдириб, ёш ўлиб кетган, кенжатойи икки ёшда эди. Бева қолган доктор кейин уйланмади. Болалар тарбиясини холаси Екатерина ўз зиммасига олди. У бир неча европа тилларини, музикани билар, ана шу фанларни ўз услубида ўқитар, уйда сўзсиз риоя қилиниши лозим бўлган тартиб тўғрисида ўз тасаввури бор эди.

Гарчи бу тасаввурлари докторнинг қарашларига тўлиқ мос келмаса-да, уйда тортишув бўлмасди, чунки асосий принципда якдил эдилар: улар учун муҳими — болаларда жисмоний ва маънавий баркамолликни тарбиялаш эди. Бундай принциплар билан яшаш оилага алоҳида фароғат келтирмасди: докторнинг ўзи касбининг яхшигина устаси бўлса-да, одми яшар, қизларига мунтазам маълумот бериш учун етарли маблағи йўқ эди, истеъфога чиққандан сўнг эса чоғроқ жой сотиб олиш учун пул қарз олишга мажбур бўлади, барибир у жойда хўжаликни йўлга солиб юборолмайди. Бироқ маънавий хотиржамлик — ўзини тия билиш, қаноат ва бардошлик, бегоналарнинг қайғусига сезгирлик билан муносабатда бўлиш қадрлироқ, афзалроқ кўринарди.

1863 йили Мария Александровна ўқитувчи Илья Николаевич Ульяновга турмушга чиқди, у билан опасининг уйида танишган эди. Тўйга бир ой қолганда эса ўқитувчилик номини олиш учун имтиҳон топширди. У адабиётни жуда яхши билар, инглиз, немис, француз тилларини эгаллаган эди. Ҳамма эътироф қилган моҳир музикачи эди. Мария ўзига ишонганлиги, ёрдам сўрашни эп кўрмаганлиги учун яшаб турган жойида эмас, қўшни шаҳарда имтиҳон топширишга қарор қилди. Ўзи яшаётган жойда қариндош-уруғлари, танишлари ёрдам беришлари мумкин эди. Имтиҳонни у муваффақиятли топшириб, бешта фандан дарс бериш ҳуқуқини олди.

Бироқ, унга мактабда ишлаш насиб этмади. Қизи Анна, ўғли Александр туғилди. Кейин эри Волга бўйидаги Симбирск шаҳрида халқ билим юртлари инспекторлигига тайинланди. Ўша ерда 1870 йили ўғли Владимир, кейин бошқа фарзандлари туғилди. У уй-рўзғорни юритишнинг моҳири эди. Димоғ-фироғсиз, бақириқ-чақириқсиз, ими-жимида ва шошилмай хўжаликни бошқарар, болаларни тарбияларди. Фарзандлари ота-она ўйлагандек бўлиб камол топаётганлигидан мамнун эди. «...Жамиятга фойдали бўлиш учун,— деб ёзган эди унинг катта ўғли гимназиядаги иншосида,— инсон ҳалол бўлиши, оғир меҳнатдан чўчимаслиги керак... Меҳнат кўз ўнгида ҳаётининг эҳтиёжига айланиши лозим...».

1883 йили оила катта қувончни бошидан кечирди: Александр гимназияни олтин медаль билан тугатиб, Петербург университетига ўқишга кирди. Дастлабки ишларидан кейиноқ у ҳақда гапириб, ажойиб истиқболидан башорат қилишди. Осмон ҳали мусаффолигидаги бахтли онлар эди ўшанда...

1886 йили биринчи зарбага дуч келинди. Оила бошлиғи Илья Николаевич Ульянов кутилмаганда вафот этди. Оила ночор аҳволда қолди. Гарчи тирикчиликни озгина пенсия билан ўтказишга тўғри келса-да, бева аёл фарзандларини ўқитмасликни хаёлига ҳам келтирмаган эди.

1887 йили даҳшатли хабар келтиришди: Петербургда Александр қамоққа олинган, унга ўлим жазоси хавф солиб турарди. Энг яхши студент «Народная воля» террорчи группасининг ташкилотчиларидан бири ҳам эди. Бу группа подшога суиқасд тайёрлаётган эди. Мария Александровна Петербургга жўнайди, ўғли билан учрашишга рухсат олади. Она учун тоқат қилиш жуда оғир бўлган онлар; Александр унга ва яқинларига шунчалар кулфат келтирганлигидан азобланади, айни вақтда танлаган йўлдан бошқа йўл йўқлигига қатъий ишонади. У адвокат ёллашдан бош тортади, судда ўзини ўзи ҳимоя қилмоқчи, бундай йўлни қандай қилиб ва нима сабабдан танлаганлигини айтиб бермоқчи бўлади. Она эса гирёна: адвокат, ҳимоячи топмоқчи бўлади — эҳтимол ўғлини қутқариб қолишнинг бирдан-бир йўли балки шудир? Лекин у фарзандларининг мустақил фикрлашини, ўзича иш юритиш ҳуқуқини ҳамма вақт қадрларди. Демак, она ҳозир ҳам ўғлини ўз ҳолига қўйиши тўғри бўлармикин?

15 апрелда суд бошланди. Александр судда нутқ сўзлади 1887 йил 8 майда у ва тўрт шериги қатл қилиндилар.

1887 йил декабрида Қозон университети студентларининг йиғилишида қатнашганлиги учун унинг иккинчи ўғли — Владимир қамоққа олинди. Студентлар реакцион устав бекор қилинишини талаб қилган эдилар.

Катта ўғлининг тақдири нима билан тугаганлигини кўрган қайси она иккинчи ўғлини тўхтатиб қолиш, бу йўлдан қайтаришга уринмайди дейсиз. Лекин у бунга уринмади. Унда бундан ҳам каттароқ нарсага ирода кучи етди. У революция йўлини танлаган тўрттала фарзандининг ёрдамчиси ва мададкорига айланди. Курашда уларга сафдош бўлганларга ҳам ёрдам қўлини чўзди. Эътиқоди қандайлигига қараб одамлар бу оиланинг «ўз кишилари»га айланарди. Ёшгина талаба Надежда Крупскаяни ҳали Владимир билан алоҳида ҳис-туйғулар боғлашидан олдинроқ, у ҳам оиланинг шундай кишиси бўлиб қолган эди. Надеждани Ульяновлар «ўз давраси»нинг кишиси сифатида дарҳол қабул қилишган эди: унинг офицер отаси Польша қўзғолонини бостириш вақтида исёнчиларга ўқ узишдан бош тортган эди.

...Ёшлигида Мария Александровна қаримсиқроқ кўринарди, дейишади. Катта ёшга борганда эса у ёшариб кетгандай эди. Юз тузилишлари нозиклашиб, кўркамлашади. Характерида чаққон ҳаракатларга мойиллик сезилади. Бахтсиз ҳодисалар уни шу кўйга солганлигини ҳамма ҳам билмасди. Ўз болаларининг 19 марта қамоққа олинганлиги, турмага ташланганлиги, сургун қилинганлиги, чет элларга чиқариб юборилганлиги, ҳамма-ҳаммасини бошидан кечирган эди.

Ҳар вақт у кўпроқ қайси бирига кераклиги, қайси бирининг иши мушкуллигини билиб, ўшанисига ёрдамга тайёр турарди.

Болалари уни авайлашарди. Ёнида бўлиб қолган вақтларида турмуши, рўзғор икир-чикирлари ҳақида қайғуришар, ўзларининг ҳаёт учун ниҳоятда хавфли ишлари тафсилотларини сир сақлашга ҳаракат қилишарди. Шунда ҳам она бу сирни қалбдан ҳис қила олар эди.

Катта қизини қамоққа олишганда у дод-фарёд солмади, ҳушидан кетиб йиқилмади, дардлашишга дўстларининг олдига чопмади. У пристанга қараб йўл олди, у ерга пароходда куёви — Аннанинг эри келиши керак эди. Унга пароходдан тушмагин, деб , яширинча белги беришга улгурди — қамаб қўйишларининг олдини олди. Кейин жандарм бошқармасида қизининг тақдирини суриштираётган пайтда ҳушидан кетди...

Ҳар куни турма қабулхонасида оддийгина кийинган аёлни кўришарди. У қамоққа олинган ўғли Владимирга овқат олиб келарди: бирон-бир егулик ва албатта сут келтирарди. Владимир сут билан анатомияга оид китоб сатрлари орасига «Социал-демократик партия программасининг лойиҳаси ва унинг изоҳи» асарини ёзарди...

Жавонлардаги китоблар полга иткитилар, жандармлар ўрин-кўрпа, ёстиқларни ағдар-тўнтар қилардилар. Мария Александровна қизи билан турадиган квартирада яна тинтув бўлаётганди. Лекин жандарм шахмат столчаси олдидаги стулга суянмай ўтирган сочлари оппоқ аёлни безовта қилишга журъат этмади. Бу аёл ҳаяжонини сира билдирмас, қўлини катак тахта устида хотиржам тутиб турарди. Шу дам қўли остидаги сирли яшикда нолегал адабиёт яширинганлигини фақат угина биларди...

Йўқ, у революционер аёл эмасди, тузумни тўнтарувчилардан бўлмаган. У шунчаки софдил инсон бўлган, эзилганлар ва ҳақсизлар томонини доимо олиб келган рус зиёлилари вакилларидан бири ва яна ўз фарзандларининг онаси бўлган, холос.

Мария Александровна 1916 йил ёзида қизлари унинг учун ижарага олган чорбоғда вафот этди. Дераза орқасида олма япроқлари шитирлар, Гори деган боланинг қувноқ овозлари эшитилиб турарди. У бола қоровулнинг ўғли бўлиб, уни қизи Анна ўз оиласига олганди. Уни Мария Александровна ўз набирасидек севарди. Ўз ўғли, у вақтда Ульянов номидан кўра Ленин номи билан кўпроқ машҳур бўлган Владимир бу вақтда Швейцарияда эмиграцияда эди.

У Россияга ўн бир йиллик сургундан сўнг 1917 йили қайтиб келди. 3 (16) апрель кечқурун Петроградга етиб келди. Ўз доҳийсини кутиб олишга йиғилган ишчилар олдидаги нутқини у «Яшасин социалистик революция!» деган сўзлар билан тамомлади. 4 (17) апрель эрта билан эса Ленин Волково қабристонида онасининг қабри устида турарди. Она қалбининг нурини у ўзи билан янги қийин йўлларга бирга олиб кетди.

Дарья НИКОЛАЕВА,
(АПН).

КАДРЛАР ЎҚУВИНИ ДАВР ТАЛАБИ ДАРАЖАСИГА КЎТАРАЙЛИК

Мамлакатимиз ривожланган социализмни такомиллаштириш йўлидан олға қараб боргани сари партиянинг раҳбар кадрларга қўяётган талаби ҳам ортиб бормоқда. Партия айниқса хўжалик кадрларини тарбиялашга катта эътибор бермоқда. «Улардан, бошқа ҳамма раҳбарлардан ҳам талаб қилингандек юксак партиявийлик ва ғоявийлик, ишбилармонлик ва масъулият, ишчилар билан ишлай билиш талаб этилади», дейилади ўртоқ К. У. Черненконинг «Ривожланган социализм талаблари даражасига кўтарайлик» мақоласида.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI ва XVII пленумларидан кейин республикада халқ хўжалиги барча соҳаларида, партиявий раҳбарликнинг ҳамма бўғинларида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни тубдан яхшилаш учун қатъий чоралар кўрилди. Ўзини амалий ишда кўрсатган, сиёсий жиҳатдан етук кўпгина ёшлар, халқ хўжалиги мутахассислари раҳбарлик лавозимларига кўтарилди.

Область, шаҳар ва район партия ташкилотлари, йирик корхоналарнинг партия комитетлари раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқувини такомиллаштиришга катта эътибор бермоқдалар. Улар бу ўқувга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорларини муваффақиятли бажаришнинг сўзсиз шарти, деб қарайдилар.

Яқинда Тошкент область партия комитети сиёсий маориф уйида кадрларнинг марксча-ленинча ўқувини ташкил этиш соҳасида тўпланган тажрибани умумлаштириш, ўқувнинг форма ва методларини, унинг самарадорлигини ошириш масалаларини муҳокама қилишга бағишланган давра суҳбати ўтказилди. Қуйида давра суҳбати қатнашчиларининг фикр-мулоҳазалари баён этилмоқда.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ МАОРИФ УЙИДА ДАВРА СУҲБАТИ

Т. ВОРОНИНА, Бекобод шаҳар партия комитетининг секретари:

— Шаҳар партия-хўжалик активи мактабида корхоналар раҳбарлари, партия ташкилотларининг секретарлари, шаҳар партия комитети аппаратининг ходимлари ривожланган социализмни такомиллаштиришнинг актуал проблемаларини ўрганмоқдалар. Бу мактабга шаҳар партия комитетининг биринчи секретари О. С. Иброҳимов раҳбарлик қилмоқда.

Мактабдаги ҳар бир машғулот шаҳарни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг конкрет вазифалари билан узвий боғлиқ ҳолда ўтказилади. Шунинг учун тингловчилар ҳам машғулотларда катта активлик кўрсатишади.

Раҳбар кадрлар билан ўтказилаётган назарий ва амалий машғулотларда хўжалик механизмини такомиллаштириш, иқтисодий анализ, меҳнатни ташкил этишнинг янги формаларини жорий этишга катта эътибор бериляпти. Бу жиҳатдан шаҳар корхоналаридан бирининг директори, техника фанлари кандидати Н. П. Турубар томонидан тайёрланган реферат катта қизиқиш уйғотди. Ўз тармоғида пешқадам ҳисобланган бу корхонада меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш, иқтисодий омиллар ролини ошириш, ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг ўқувни ташкил этиш бўйича катта иш олиб борилмоқда.

А. ДУБРОВИН, Чирчиқ шаҳар ижроия комитети марксизм-ленинизм университетининг директори:

— Мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий эксперимент иқтисодий тафаккурнинг янги типини шакллантиришни тақозо этмоқда. Ана шу эксперимент асосида ишлашга ўтган коллективлар учун иқтисодий билимларни ошириш ҳаётий эҳтиёж бўлиб қолди. Чунки, эндиликда коллективнинг иш натижалари кўзланган мақсадга эришиш учун умуман корхона бўйича, шунингдек, ҳар бир иш жойида қандай чора-тадбирлар кўрилаётганлигига боғлиқдир. Бунинг учун эса ҳам коллективнинг, ҳам раҳбарларнинг иқтисодий билимлари пухта бўлиши зарур.

Университетимизда 81 нафар хўжалик раҳбари таълим олади. Уларнинг 20 нафаридан кўпроғи саноат корхоналарига ва илмий тадқиқот институтларига раҳбарлик қилади. Университетдаги машғулотларни тажрибали ўқитувчилар ўтказишади. Улар фақат лекциялар ўқиш билан чекланмасдан машғулотларда шаҳар саноат корхоналарининг иқтисодий кўрсаткичларини таҳлил қилиб берадилар, хўжалик механизмини такомиллаштириш бўйича ўз таклифларини ўртага ташлайдилар. Бу ердаги ўқув тингловчиларга партиянинг иқтисодий сиёсатини изчил амалга ошириш, ўз корхоналарига моҳирона раҳбарлик қилишда кўмаклашади.

Г. КОЗЛЕНКО, Олмалиқ шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари:

— Шаҳардаги 79 та мактабда 1600 нафарга яқин инженер-техник ходим «Тежамкор экономика», «Фан-техника тараққиёти ва ишлаб чиқариш самарадорлиги», «Меҳнатни ташкил этишнинг коллектив формалари» курсларини ўрганмоқда. Уларда машғулот олиб бораётган пропагандистларга иқтисодий таълим бўйича советлар назарий ва методик ёрдам кўрсатмоқдалар. Бу советларга корхоналарнинг раҳбарлари ҳамда шаҳар партия комитетининг иқтисодий таълим бўйича совети бошчилик қиляпти.

Ўқувни меҳнат коллективларининг амалий фаолияти билан чамбарчас боғлиқ ҳолда ўтказиш иқтисодий тафаккурнинг янги типини шакллантиришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, техника тараққиётини жадаллаштиришга кўмаклашмоқда. Айни пайтда ижодий ўқув раҳбарларга ўз иш услублари ва методларини такомиллаштиришга ҳам ёрдам бермоқда.

Шаҳар партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари идеология кадрларининг ҳамма нарсадан хабардор бўлишларига катта эътибор беряптилар. Шу мақсадда ҳар кварталда шаҳар партия комитети, йирик партия комитетларида ахборот конференциялари ўтказилмоқда. Идеология кадрлари учун ахборот плакатлари ва варақалари ҳам чиқарилади.

М. ФУЗУЛОВА, Ленин район партия комитетининг секретари:

— Район партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари бутун куч-ғайратларини ташкилотчилик, ғоявий-тарбиявий ва хўжалик ишларининг бирлигини таъминлашга, меҳнаткашларнинг меҳнат ва сиёсий активликларини кучайтиришга, уларни корхоналарни бошқаришга кенгроқ жалб этишга қаратмоқдалар.

Меҳнаткашларнинг давлат планларини бажариш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлаб чиқариш қувватлари, хомашё, электр қуввати, капитал маблағлардан оқилона фойдаланиш учун курашда онгли иштирок этишларини таъминлашга, уларда юксак интизом, топширилган иш учун шахсий масъулият ҳиссини тарбиялашга алоҳида эътибор берилмоқда. Бунинг учун мунтазам равишда илмий-назарий ва амалий конференциялар ўтказиб турилибди.

Т. НОВОЖИЛОВА, Тошкентдаги Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси партия кабинетининг мудири:

— Ҳозир бирлашмамизда партия-хўжалик активининг учта мактабида цех ва бўлимлар раҳбарлари, улар ўринбосарларидан 411 киши шуғулланмоқда. Ўқув энг аввало кадрларда ғоявий эътиқодни тарбиялашга, ижтимоий воқеалар ва жараёнларни баҳолашга партиявий, синфий нуқтаи назардан ёндошишни шакллантиришга қаратилгандир.

Бирлашма партия комитети ҳузуридаги партия-хўжалик активи мактабларида таълим олаётган хўжалик раҳбарлари семинарларда, илмий-амалий конференцияларда сўзга чиқадилар. Улар томонидан тайёрланган энг яхши рефератлар сиёсий ва иқтисодий ўқув системасида методик қўлланмалар сифатида фойдаланилади. Бу ишларда ўз аксини топган қимматли таклифлар эса ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш комплекс планларини тузиш пайтида ҳисобга олинади.

Кадрлар ўқувига бирлашмада фаолият кўрсатаётган ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг комплекс системаси ҳам катта ёрдам кўрсатмоқда. Бу системалардан бири коллективни социал ривожлантириш масалалари билан шуғулланяпти.

Цех ва бўлимлар раҳбарларини ўқитиш программасига тарбиявий иш назарияси ва методлари билан боғлиқ масалаларнинг киритилиши, социологик тадқиқотларнинг ўтказилиши раҳбарларга интизомни мустаҳкамлаш, коллективда маънавий-психологик муҳитни яхшилашга ёрдам берди, юксакроқ ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришишга сезиларли даражада таъсир кўрсатди.

Ф. НУРМАТОВ, Бўстонлиқ район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири:

— Район партия ташкилотимиз ўз иш форма ва методларини такомиллаштира бориб, раҳбарларнинг сиёсий ва ишчанлик ҳислатларига талабчанлик билан муносабатда бўлаяпти, уларга кўпроқ амалий ёрдам кўрсатмоқда.

Биз партия-хўжалик активининг тажриба алмашиш бўйича сайёр ўқувини ҳам ташкил этмоқдамиз. Февраль ойи бошида Фрунзе номли колхоз сут-товар фермасида ана шундай кўчма машғулот ўтказилди. Унда колхоз раисларининг ва совхоз директорларининг ўринбосарлари иштирок этдилар. Район партия комитети иккинчи секретари доклад қилгандан сўнг сўзга чиққан беш киши хўжаликларида тўпланган тажриба билан ўртоқлашди.

Шу билан бир қаторда ҳали партия-хўжалик активининг ўқувида камчиликлар учраб турибди. Бу айниқса қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг фаолиятида сезилмоқда. «Паркентводстрой» тресті 2-кўчма механизациялашган колоннаси, 23-трестнинг 2-кўчма механизациялашган колоннаси бошлиқлари ўқувда мунтазам иштирок этишмади. Улар ўз меҳнат коллективларида ўтказиладиган мулоқотларга ҳам юзаки ёндашишади. Уларнинг суҳбатларида олдинда турган вазифалар чуқур таҳлил этиб берилмайди.

Давра суҳбатида иштирок этган Пискент район партия комитети иккинчи секретари **В. А. Амелин,** тарих фанлари кандидати, доцент **Л. Белявский** партия-хўжалик активи мактаби раҳбарининг тингловчилар меҳнат ва ижтимоий активлигини оширишдаги роли, Тошкент шаҳар марксизм-ленинизм университети тингловчиларининг актив қарши пропаганда олиб бориш усулларини эгаллаётганликлари тўғрисида гапириб бердилар.

Давра суҳбатида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви форма ва методларини такомиллаштириш уларнинг марксча-ленинча назария, КПСС сиёсати бўйича билимларини чуқурлаштиришга хизмат қилиши кераклиги таъкидлаб ўтилди. Раҳбар кадрларнинг ўқувини мунтазам йўлга қўйиш уларга ленинча иш услубини, халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг замонавий методларини, ташкилотчилик ва ғоявий-тарбиявий иш олиб бориш санъатини эгаллашда кўмаклашиши керак.

ЯГОНА НАРЯД БИЛАН

«Узбектекстильмаш» бирлашмасининг бош заводидан Р. Мавлонов бригадаси ишлаб чиқариш графигидан икки йил ўзиб кетди. Бу коллектив корхонада биринчилардан бўлиб ягона наряд билан ишлай бошлади. Ҳар бир кишининг ишига меҳнатда қатнашиши коэффициентини ҳисобга олган ҳолда баҳо бериш коллективдаги ўзаро муносабатларни ўзгартириб юборди. Ишчилар турдош касбларни кўпроқ ўзлаштира бошладилар. Меҳнат ва технология интизоми мустаҳкамланди. Бригада беш йиллик планни уч ярим йилда уддалаганлиги ҳам бежиз эмас. У ҳозир ҳам зарбдор маромни сақлаб турибди. Илғор коллектив КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишга тайёрланаётиб, йиллик топшириқни сентябрдаёқ бажаришга сўз берди.

МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА ИШ ВАҚТИНИНГ ЙЎҚОТИЛИШИНИ КАМАЙТИРИШ БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛАДИГАН ОБЛАСТЬ ЖАМОАТ КЎРИГИНИНГ

НИЗОМИ

Область партия комитети ва область касаба союзлари Совети область меҳнаткашларини меҳнат унумдорлигини кўтариш, КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини амалга оширишнинг резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланишга кенг жалб қилиш мақсадида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва иш вақтининг йўқотилишини камайтириш область жамоат кўригини эълон қилдилар.

Кўрикда областдаги барча районлар ва шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳри саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, алоқа, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳалари корхоналари, илмий ва лойиҳалаш муассасалари, моддий-техника таъминоти ташкилотлари коллективлари иштирок этадилар.

КЎРИКНИНГ МАҚСАДЛАРИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

Ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтининг йўқотилишини бартараф этиш, муқим меҳнат коллективларини шакллантириш бўйича ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни яхшилаш жамоат кўригининг энг муҳим мақсадидир.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорига мувофиқ барча меҳнат коллективларининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, кадрлар қўнимсизлигини камайтириш, меҳнатга коммунистик муносабатни тарбиялаш учун курашдаги ролини кучайтириш, меҳнаткашларнинг техник асосланган нормалар, бригада хўжалик ҳисоби, шахсий тежамкорлик ҳисоблари жорий қилиш, белгиланган иш ҳажмини кам сонли ишчилар билан бажариш бўйича ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва оммалаштириш лозим.

Корхоналар раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари жамоат кўриги иштирокчилари, барча меҳнаткашларнинг эътиборини ишга кечикиб келиш, прогул қилиш, меҳнат интизомининг бошқа бузилишларини, кунлик ва сменалар ичида туриб қолишларни, маъмурият рухсати билан отпускалар беришни камайтириш, касалликлар ва жароҳатланиш оқибатида иш вақтининг йўқотилишини, кадрлар қўнимсизлигини қисқартириш, корхоналардаги ошхоналар, маиший хизмат кўрсатиш муассасалари, пассажир транспорти ишидаги нуқсонларни бартараф этишга қаратишлари лозим.

Жамоат кўриги давомида меҳнаткашларга хизмат кўрсатиш маданиятининг пастлиги ва корхоналар ишининг улар учун ноқулай бўлган режими билан боғлиқ ҳолда иш вақтининг исроф бўлишини таҳлил қилиш, иш вақтининг йўқотилишини анча камайтиришга олиб келадиган тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш керак.

Раҳбарлар, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг корхона, цех, участка, бригададаги меҳнат интизомининг аҳволи учун масъулиятини ошириш, ҳар бир ишловчига нисбатан талабчанликни кучайтириш, юксак унумли меҳнатни маънавий ва моддий рағбатлантиришни такомиллаштириш кўрикнинг вазифалари бўлиб қолмоғи керак.

Жамоат кўриги давомида иш вақтидан самарали фойдаланишга қаратилган ва ишлаб чиқариш топшириқларини ишловчилар сонини кўпайтирмасдан ёки камайтирган ҳолда уддалашга ёрдам берадиган меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаларини, топшириқларни кам сонли коллектив билан бажариш бўйича ташаббусларни, меҳнат интизомининг аҳволи учун коллектив жавобгарлигини ва бошқа шу каби ташаббусларни оммалаштириш бўйича ишларни активлаштириш лозим. Жамоат кўриги давомида жамоатчи кадрлар бўлимлари, ўртоқлик судлари, ёшларнинг мураббийлари, доимий ишлаб чиқариш кенгашлари, ишчилар йиғилишлари ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш бўйича жамоатчилик ишининг бошқа формалари фаолиятини активлаштиришга эришмоқ даркор.

Иш вақтининг йўқотилишини камайтириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш социалистик мусобақа, меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатининг, барча идеологик ва сиёсий-тарбиявий иш, кўргазмали агитация формаларининг, деворий ва кўп нусхали газеталарнинг муҳим вазифалари бўлиб қолмоғи керак.

КЎРИККА РАҲБАРЛИК

Ўзбекистон Компартияси область комитетининг секретари бошчилигидаги ташкилий комитет область жамоат кўригига раҳбарликни амалга оширади.

Область шаҳарлари ва районларида, Тошкент шаҳри районларида кўрикка раҳбарлик қилиш шаҳар ва район партия комитетлари секретарлари бошчилигидаги ташкилий комитетлар зиммасига юклатилади.

Шаҳар, район ташкилий комитетлари умумий вазифалар ва шаҳар, районнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кўрик кўрсаткичлари ҳақида Низом, шунингдек, қишлоқ хўжалик тармоқлари корхоналари ва ташкилотлари учун уларга хос бўлган кўрсаткичларни ишлаб чиқадилар.

Ташкилий комитетлар барча коллективларни кўрикда қатнашишга жалб этадилар, корхоналар ва ташкилотларда кўрикнинг бориши устидан назорат ўрнатадилар, коллективларда ҳар кварталда бир марта кўрик якунини чиқарадилар, яхши коллективларни рағбатлантириш тадбирларини белгилайдилар ва ҳисоботларни область ташкилий комитетига ҳавола этадилар.

Корхоналар ва ташкилотларда кўрик комиссиялари тузилади, уларнинг составига хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, ишчилар, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, фан-техника жамоатчилиги, халқ контроли вакиллари киритилади. Кўрик комиссиялари меҳнаткашларни кўрикда қатнашишга кенг жалб қилиш учун иш олиб борадилар, тушган таклифларни кўриб чиқадилар ва уларнинг жорий қилиниши устидан назорат ўрнатадилар.

КЎРИККА ЯКУН ЯСАШ

Шаҳар ва район ташкилий комитетлари кўрикнинг бориши ҳақида ҳисоботларни область ташкилий комитети учун Ўзбекистон Компартияси область комитетига биринчи ярим йиллик бўйича 25 июлгача ва йил якунлари бўйича 25 январгача белгиланган формада тақдим этадилар.

Ҳисобот билан бирга кўрикни ўтказиш бўйича партия ва жамоат ташкилотларининг ташкилотчилик ишлари, айрим корхоналар ва ташкилотлар эришган энг яхши натижалар, анча самарали тадбирлар ҳақида қисқа тушунтириш хатлари, шунингдек, мукофотлаш учун кўрикни ўтказишда фаол иштирок этаётган активлар рўйхатини тақдим этадилар.

Кўрикда энг яхши натижаларга эришган коллективларни мукофотлаш учун область партия комитети ва область касаба союзлари Советининг 32 та, шу жумладан область шаҳарлари учун 7 та, область районлари учун 15 та, Тошкент шаҳри районлари учун 10 та Фахрий Ёрлиқ таъсис этилди.

Корхоналар раҳбарлари ва касаба союз комитетларига ишлаб чиқариш илғорлари, энг яхши мураббийлар, бригадирлар, цехлар, участкалар, сменалар бошлиқларини мукофотлаш учун рағбатлантиришнинг турли формаларидан фойдаланиш, жумладан, совғалар, йўлланмалар, миннатдорчилик хатлари, ёрлиқлар бериш, корхонанинг Қизил байроғи олдида суратга тушиш ва бошқа шу каби формаларидан фойдаланиш тавсия этилади.

Шаҳарлар ва районларнинг кўрик шартларида энг яхши кўрсаткичларга эришган корхоналар ва ташкилотларни маънавий ва моддий рағбатлантириш тадбирлари ҳам назарда тутилади.

ОБЛАСТЬ СЕМИНАР-КЕНГАШИДАН

БОҒ ВА УЗУМЗОРЛАРНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

Областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, СССР Озиқ-овқат программаси бажарилишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бу программани амалга оширишнинг асосий омилларидан бири корхона ва муассасаларнинг ёрдамчи хўжаликлари ҳамда боғдорчилик-узумчилик уюшмаларини кўпайтириш эканлиги программада алоҳида таъкидлаб ўтилган эди. Бу борада ўтган давр мобайнида амалга оширилган ишлар ҳақида Тошкент область ижроия комитети ва область касаба союзлари Совети томонидан уюштирилган семинар-кенгашда алоҳида тўхталиб ўтилди. Область корхона ва муассасалари ишчи-хизматчиларининг боғдорчилик-узумчилик уюшмалари ишини янада яхшилаш масаласига бағишланган бу семинарда қўлга киритилган ютуқлар билан бир қаторда айрим корхоналарнинг тажрибалари таҳлил этилди.

1978 йилдан бери ҳозиргача боғдорчилик билан шуғулланаётган меҳнаткашлар сафи деярли тўрт марта ошди ва 9,8 минг кишини ташкил этди. Улар томонидан 555 гектар майдон узумзор ва боғларга айлантирилганлиги қувончли ҳолдир. Коллектив боғзорлари ва узумзорлари қўшимча қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришнинг муҳим резервига, меҳнаткашларнинг актив оилавий дам олиш базаларига айланиб бормоқда. Ҳар йили коллектив боғзорларда 40 мингдан зиёд ишчи ва хизматчи дам олади, ёки ёзги бўш вақтларини мароқли ўтказади. Муҳими шундаки, дам олиш билан бирга ишчи-хизматчилар ўзлари етиштирган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан меҳнаткашлар дастурхонини безамоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида областимиз боғдорчилик-узумчилик уюшмаларининг вакиллари 2 минг тоннага яқин мева, 1000 тонна картошка ва сабзавотлар йиғиштириб олдилар.

Боғдорчилик-узумчилик уюшмалари учун ажратилган участкаларда амалга оширилаётган ибратли ишлар билан бир қаторда чорбоғлар қуришнинг амалдаги тартибларини қўпол равишда бузилаётганлигини ҳам кузатиш мумкин. Шунинг учун ҳам область касаба союзлари советининг агросаноат комплекси масалалари бўйича бўлими боғдорчилик-узумчилик уюшмалари аъзолари ўртасида тушунтириш ишларини янада кенгроқ ўтказишлари зарурлиги ҳақида семинар-кенгашда доклад қилган Тошкент область касаба союзлари комитетининг раиси А. В. Браилов алоҳида тўхталиб ўтди.

Музокараларда сўзга чиқан Тошкент область ижроия комитети қурилиш ва архитектура ишлари бўлимининг мудири А. Умаров боғдорчилик-узумчилик уюшмалари территориясида уй-жой қуришнинг янги тартиблари ҳақида гапирди. Область районларида жойлашган боғдорчилик -узумчилик уюшмаларида дам олиш истагини билдирган меҳнаткашларга автотранспорт хизмати кўрсатиш тўғрисида область пассажирлар ташиш автомобиль тресті бошқарувчисининг ўринбосари Т. Мирзабоев ахборот берди.

Шунингдек, «Узсельхозхимия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси раисининг ўринбосари В. Усков, Тошкент область матлубот кооперацияси союзи правлениеси раисининг ўринбосари Р. Исломов, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси «Авиостроитель» боғдорчилик-узумчилик уюшмаси раиси В. Риндин ўртоқлар ёрдамчи хўжалик ва боғдорчилик-узумчилик уюшмалари ишини янада яхшилаш тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Семинар-кенгаш кўриб чиқилган масала юзасидан тегишли тавсиялар қабул қилди.

А. МИРАЛИМОВ.

КОЛЛЕКТИВ, ИНТИЗОМ, УЮШҚОҚЛИК

КОЛЛЕКТИВИМИЗ зиммасига жуда масъулиятли вазифа юклатилган. Биз турли-туман халқ хўжалик юкларини белгиланган манзилларга ўз вақтида ва сифатли етказиб беришимиз керак. Буни яхши тушунган автомобиль корхоналари коллективлари Коммунистик партия кўрсатмаларига амал қилиб, ишлаб чиқаришнинг барча бўғинларида уюшқоқлик, интизом ва тартибни кучайтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Барча автобазалар ва колонналар ишчи-хизматчилари олдиларига қўйилган ва ҳар йили ортиб бораётган планларни муваффақиятли бажариш йўлида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Трестимизнинг барча бўлинмаларида социалистик мусобақа пухта ташкил этилмоқда. Унинг янги-янги формалари қўлланиляпти. Меҳнат беллашуви давомида илғор тажрибалар ва ватанпарварлик ташаббусларини кенг оммалаштиришга катта аҳамият берилмоқда. Ҳамма жойда ишлаб чиқариш ва технологик интизом мустаҳкамланмоқда. Мавжуд автомашиналар паркидан самарали фойдаланиш, уларнинг иш коэффициентини ошириш, ремонт муддатларини қисқартиришга қаратилган чоралар кўриляпти. Коллективимиз аъзолари аксарият кўпчилигининг фидокорона меҳнати туфайли ишимиз натижалари йилдан-йилга салмоқли бўлмоқда, давлат планлари ва зиммага олинган социалистик мажбуриятлар шараф билан уддаланяпти.

Автотранспортчиларимиз ўн биринчи беш йиллик давомида кўнгилдагидек ишламоқдалар. Халқ хўжалик юкларини ташиш тўрт йиллик плани муддатидан илгари — 1984 йилнинг 14 декабрида анча ошириб бажарилди. Пландагидан ташқари 2 миллион 100 минг тонна юк ташиб берилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш суръати 13 процентни ташкил этди.

Ўтган йилги ишимиз натижалари ҳам чакки бўлмади. Эришилган ютуқларни янада мустаҳкамлашга эришиш мақсадида бошланган умумколлектив ҳаракати туфайли давлат плани зиёдаси билан адо этилди. Халқ хўжалик юкларини ташиш йиллик плани 27 декабрда бажарилди. Ҳаммаси бўлиб 51,5 миллион тонна юк белгиланган манзилларга етказиб берилди. Унинг 600 минг тоннаси топшириқдагидан ташқаридир.

Трестимиз коллективи ўтган йили меҳнат унумдорлигини пландагидан ташқари бир процент ошириш, маҳсулот таннархини қўшимча 0,5 процент камайтириш юзасидан бошланган социалистик мусобақада ҳам фаол қатнашди. Биз ана шу кўрсаткичларни яхшилаш имконини берадиган резервлар ва имкониятлардан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилдик. Натижада меҳнат унумдорлиги пландагига нисбатан 1,5 процент ошди, юк ташиш таннархи эса қўшимча 0,5 процент камайди.

Бундай меҳнат муваффақиятларига эришиш коллективимиздан йил давомида бир маромда, юксак фидокорлик билан ишлашни талаб этди. Кўпчилик шофёрлар шахсий нормасини тўла ва ошириб бажариш йўлида барча имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қилди.

Шундай байроқдор ҳайдовчиларимиз номларини ҳар доим фахр билан тилга оламиз. 1989—1990 йиллар ҳисобига меҳнат қилаётган шофёрлар сафи кенгайиб бораётганлиги қалбларга қувонч бағишлайди. Улар сафида Бекободдаги 16-автокорхона ҳайдовчиларидан Ҳ. Абдужабборов, Н. Ким, Зафардаги автокорхона шофёрларидан Б. Қоплонов, Ангрендаги автокорхона шофёри А. Чумаков ва бошқалар бор.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда прогрессив иш усулларини қўлланиш катта роль ўйнаганлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз. Айниқса, бригада пудратини жорий қилиш яхши натижа берди. Хўжалик ҳисоби асосида ишлаётган бундай коллективларда меҳнат иштироки коэффициентига қараб ҳақ тўлаш жорий қилинди. Ҳозирги вақтда трестимиз бўйича 68 та бригада пудрат асосида ишламоқда. Уларнинг иш кўрсаткичлари йилдан-йилга юксалиб бормоқда. Бундай коллективлар сафига барча шофёрларнинг 53,9 проценти бирлашган. Улар йиллик планни юк ташиш бўйича 102,9 процент, юк обороти бўйича 106,9 процент қилиб адо этдилар.

БУТУНИТТИФОҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ ҒОЛИБЛАРИ

Корхоналаримизда ёнилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилиш, уларни тежаб-тергаб сарфлаш устидан назорат тобора кучайтирилмоқда. Улардан фойдаланишнинг аҳволи муттасил текширилиб турилибди. Тежамкорликда яхши натижаларга эришган коллективлар ва айрим ҳайдовчилар рағбатлантирилмоқда. Шу туфайли ҳам ўтган йилда ёнилғи-мойлаш материалларини тежашда анча салмоқли кўрсаткичга эришдик. Ҳаммаси бўлиб, 215 тонна бензин ва 105 тонна дизель ёнилғиси иқтисод қилинди.

Бунда автомашиналарнинг прицеп билан ишлашини ташкил этиш ҳам катта аҳамиятга эга бўлди. Тажриба шуни кўрсатдики, автомобиль бир прицеп билан ишласа ёнилғининг 20 проценти иқтисод қилинар экан. Автомобилга икки прицеп тиркаб ишлатилганда бу кўрсаткич 35—40 процентгача етади. Шунинг учун трестимизда прицеп хўжалиги йилдан-йилга кенгайтирилмоқда. Ҳозир бизнинг ихтиёримизда 830 та прицеп бор. Бу эса автопоездларда қўшимча юк ташиш ҳажмини 18 тоннадан 30 тоннагача кўпайтириш имконини бермоқда. Автоприцепларда юк ташиш ҳажми бир йилда 14,9 процент, юк ташиш обороти эса 5,6 процент ошди. Бу қўшимча 3,5 миллион тонна юк ташилди, демакдир.

Биз мавжуд автомобиллар паркидан фойдаланишни яхшилаш билан муттасил шуғулланмоқдамиз. Бунда катта ҳажмдаги юклар ташиладиган объектларга яқин жойда автоколонналар ташкил этишга интилмоқдамиз. Чунки бу транспорт воситаларидан оқилона фойдаланиш имконини беради. Шундай тадбирлар туфайли биргина ўтган йили автомашиналарнинг бўш қатнаши 3,3 миллион километр қисқарди. 120 минг литр ёнилғини иқтисод қилиш мумкин бўлди.

Меҳнатда яхши кўрсаткичларга эришаётган трестимиз коллективи Бутуниттифоқ ва республика социалистик мусобақаларида муваффақиятли қатнашмоқда. Биз кейинги йилларда сурункасига уч марта КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритдик. Корхонамиз номи Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси Ҳурмат тахтасига ҳам ёзилди. Ўтган йилдаги иш якунлари бўйича ҳам тўртинчи марта шундай юксак мукофотларга сазовор бўлдик. Транспортчиларимиз Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига ўтказилган социалистик мусобақада ҳам ғолиб деб топилиб, юбилей эсдалик Қизил байроғи билан тақдирландилар.

Коллективимиз меҳнатининг бу қадар юксак қадрланиши ишчи-хизматчиларимиз меҳнат ғайратини янада жўш урдириб юборди. Шунинг учун ҳам улар 1985 йилда янада самарали ишлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, юк ташиш харажатларини камайтиришга эришиш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Зиммамизга юксак мажбуриятлар қабул қилдик. Уларни бажариш имконини берадиган қўшимча чоралар белгиланди.

Трестимиз ишчи-хизматчилари ўн биринчи беш йиллик юк ташиш планини 12 декабргача, унинг якунловчи йили топшириғини 29 декабргача бажариш ҳақида берган ваъдаларининг устидан чиқиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Йил давомида икки кун тежалган ёнилғи асосида ишланади. Бу қўшимча 300 минг тонна халқ хўжалик юкларини ташиб бериш учун етади. Юк ташиш ҳажми ортишининг 60 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланади.

Биз ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи йилини ҳам зарбдор меҳнат билан нишонлаш, Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида эришилган ғолибликни қўлдан бермаслик, КПСС XXVII съездини ҳамда совет халқининг улуғ Ватан урушидаги Буюк Ғалабасининг 40 йиллигини ва стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун барча резервлар ва имкониятларимизни ишга соламиз. Ютуқлар калити ҳисобланган меҳнат беллашувининг оммавийлиги ва ошкоралигига эришамиз, унинг салмоқли самара берадиган янги-янги формаларини жорий этамиз.

М. ҒАФУРОВ,
область юк ташиш автомобиль тресги бошқарувчиси.

МУТАХАССИС МИНБАРИ

ОДДИЙ ВА ПУХТА ОЗУҚА ЦЕХИ

ҚИШЛОВ мавсумида областимизнинг деярли барча хўжаликларида турли хил қурилган озуқа цехлари ишлайди. Шу билан бирга, уларда қўлланадиган технология ғамланган озуқаларнинг миқдори ва хилига, мавжуд машина ҳамда жиҳозларга боғлиқ бўлади.

Шуни қониқиш билан қайд этиш керакки, Тошкент область «Сельхозтехника» бирлашмаси ва унинг бўлинмалари Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг олимлари билан ҳамкорликда озуқа цехи конструкциясининг ғоят мақбул вариантини топишди. У муайян маҳаллий шароитларга мос келади.

Марказий транспортер озуқа цехи конструкциясининг асоси ҳисобланади. У лентали ёки куракли бўлиши мумкин. Асосан, 77 дан 20 метргача қисқартирилган, кенглиги эса илгаригича қолдирилган ТВК-80 транспортеридан фойдаланилди. Транспортер билан бир қаторда икки томондан КТУ-10 маркали кўчма озуқа тарқатгичлардан тўрттаси, хашаки лавлаги бурдалайдиган битта мослама (масалан «Волгарь-5» ёки МРК-5), БСК-10 ёки БСК-25 маркали омухта ем дозатори бор, битта бункер ва КРХ-4 маркали битта культиватор-озиқлантиргич ўрнатилган. Транспортернинг охирига КИР-1,5 маркали ротацион косилка-майдалагич монтаж қилинади. Бу жиҳознинг ҳаммасида индивидуал электропривод бўлади. Электродвигатель бир жойдан бошқарилади.

КТУ-10 маркали озуқа тарқатгич сомон, силос, сенаж, пичан каби ҳажмдор озуқаларни тақсимлайди.

Озуқа цехида чанг кўтарилмаслиги учун пичан ва похол ФН-1,2 маркали фуражир ёрдамида ғарамнинг ёнида майдаланади. Бу машина бошқа ишларни ҳам бажаради: ғарамдан озуқа олиб пневмотранспортер воситасида трактор прицепига юклайди. Майдаланган масса озуқа тарқатгич ёнидаги майдончага ташилади. Сўнгра электротельферли УМП-5 маркали грейферли юклагич ёрдамида озуқа тарқатгитларнинг бункерларига, чунончи, бирига пичан, бошқасига силос ва учинчисига сенаж солинади.

Сомоннинг тўйимлилигини ошириш мақсадида унга дастлаб термохимиявий ишлов берилади. Бунинг учун шу қаторда бўйи 6, кенглиги 2,5, баландлиги 2 метрли 2 та чуқур қазилади. Чуқурларнинг тубига буғ чиқарадиган тешиклари бўлган трубалар жойланади. Ер усти чуқурлари орасига ер ости чуқури қурилади, ўшандай катталикдаги бу чуқур химиявий эритмалар тайёрлаш учун хизмат қилади. Майдаланган похол грейферли юклагич воситасида (тахминан 2,5 тонна кетадиган) идишга юкланади. Сўнгра шнекли насос ёрдамида тўлдириб химиявий эритма қуйилади.

Идиш химиявий эритма билан тўлдирилгандан кейин у тахта қопқоқ билан ёпилади ва буғ юборилади. Термохимиявий ишлов бериш 3 соат давом эттирилади. Шундан кейин сомон кўкиш тусга киради. Агар ишлов беришгача 1 кг сомонда 0,2 озуқа бирлиги мавжуд бўлса, ишловдан кейин у 0,4 га етади.

Ортиқча эритма ер ости чуқурига оқизилади, ишланган сомон эса озуқа тарқатгичлардан бирига юкланади.

Озуқа тарқатгичлар керакли миқдордаги озуқанинг транспортёрга ўтишини таъминлайди. Сўнгра айланадиган текислагич ҳажмдор озуқаларни муайян қалинликда ўтказиб туради. Ювилган ва агрегатда майдаланган хашаки лавлаги шу озуқанинг устига ташланади. Бункердан омухта ем туширилади. Доимий қилиб ўрнатилган КРХ-4 маркали культиватор-ўсимлик озиқлантиргич макро ва микроэлементларни: туз, карбамид, фосфорли ва бошқа қўшилмаларни бериб туради.

Бу қаватланган аралашма транспортёр воситасида КИР-1,5 маркали ротацион косилка-майдалагичнинг пичоқларига узатилади, у аралашмани яхшилаб қориштиради ва янада майдалаб, прицепли КТУ озуқа тарқатгичига беради. Бу машина озуқа аралашмасини охурларга тарқатади. Озуқа аралашмасининг тахминий рецепти: 20—40 процент кальцийлаштирилган сомон, 15 процент пичан, 20—40 процент силос, 15 процент сенаж, 8 процент омухта ем, 2 процент микро ва макро қўшилмалардан иборат. Ҳар бир тонна озуқа аралашмасига 2—3 килограмм карбамид қўшилади.

Озуқа цехи содда тузилган бўлиб, унда сериялаб чиқариладиган маълум машиналарни ишлатиш мумкин. Озуқа цехи юқори унум билан ишлайди. Агар КИР-1,5 косилкаси ўрнига МКН-2,6 жаткасининг майдалагичи ўрнатилса озуқа цехининг иш унуми анча ошади.

Мазкур озуқа цехи Янгийўл районидаги «Коммунизм», Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозларида яхши самара бермоқда. Калинин районидаги «Иваново», Оҳангарон районидаги «Ангрен», Ворошилов номли ва «Оҳангарон» совхозларида ҳам у юқори баҳо олди.

Яна шу нарса қувончлики, бу озуқа цехида ёз мавсумида омухта силос бостириш учун аралашма ҳозирланади. Зарур бўлганда эса аралашмалар ферментлар билан ёки карбамид билан бойитилади. Шу билан бирга озуқанинг юқори сифатли бўлишига эришилади, қўл меҳнати сарфланмайди.

Озуқа цехи қурилишига қарийб 60 минг сўм кетади. 1 тонна сомонга оҳак эритмаси билан ишлов бериш таннархи 5 сўмга ҳам бормайди. 1 тонна озуқа аралашмасини тайёрлаш таннархи 1 сўмга тушади.

Озуқа аралашмаларидан фойдаланилганда озуқанинг ҳазмланиши 8 процент ва кўпроққа ошади. Озуқа аралашмасига 1 килограмм карбамид қўшилиши 2,6 килограмм протеиннинг, яъни 10—20 килограмм омухта емнинг ўрнини босиши мумкин.

Озуқа цехи йил давомида 150—155 кун ишлайди. Ана шундай озуқа цехига эга бўлган чорвадорлар карбамид ишлатиш ҳисобига қўшимча равишда 120—140 тонна озуқа бирлиги, сомонни кальцийлаштириш ҳисобига 470 тонна озуқа аралашмалари билан озиқлантириш ҳисобига эса 140—160 тонна озуқа бирлиги олишлари мумкин.

Озуқа цехи бир мавсумда қарийб 50—60 минг сўм фойда келтиради.

А. РАЖАБОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти механизация лабораториясининг мудири.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

ЎЗБЕКИСТОН АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

КАТМАНДУ. (ТАСС). Ўзбекистон ССР эстрада артистлари группаси Катмандуга келди. «Ялла» вокал-чолғу ансамбли базасида ташкил этилган бу группа Жанубий Осиё мамлакатлари бўйлаб гастроль сафарида юрибди. Группа Шри Ланкада 14 та, Малдив оролларида 5 та концерт берди. Энди улар Непал ва Бангладешга борадилар.

АМЕРИКАЧА «ҒАМХЎРЛИК»

ВАШИНГТОН. (ТАСС). АҚШ вице-президенти Ж. Буш Африка мамлакатлари бўйлаб сафарга жўнаб кетди. У Судан, Нигер ва Малига боради.

Оқ уйнинг расмий хабарига кўра, бу сафар қурғоқчиликдан азият чеккан ва озиқ-овқат масаласида жиддий қийинчиликларни бошидан кечираётган давлатларнинг эҳтиёжлари тўғрисида АҚШнинг «ғамхўрлигини намойиш этиш» мақсадида уюштирилган. Бироқ шу нарса мутлақо равшанки, президент Рейганнинг шахсий фармойишига биноан қилинаётган сафар яна шу қийинчиликлардан АҚШнинг чет эллардаги сиёсий ҳамда иқтисодий экспансияси йўлида фойдаланиш борасида Вашингтон зўр бериб ўтказаётган ҳуфиёна кампаниянинг яна бир босқичи бўлади.

БОСМАЧИЛАРНИНГ ТУТҚИНЛАРИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Покистондаги «қочоқлар лагерлари» деб аталмиш лагерларда яшовчи афғонлар босмачи гуруҳлар бошлиқларининг, Покистон маъмурларининг тутқинлари Ғарб Афғонистон Демократик Республикасига қарши олиб бораётган эълон қилинмаган урушда бир қўғирчоқдирлар. Францияда чиқадиган «Юманите» газетасининг махсус мухбири Клод Кроэс шундай хулосага келди. У душманларнинг уяси — Пешоварда бўлиб, шаҳарда ва унинг атроф чеккаларида шубҳа-гумон, зўравонлик муҳити ҳукм сураётганлиги тўғрисида ёзди. Очлик ва қашшоқлик — аксилинқилобчиларнинг иғвогарликдан иборат даъватларига учиб ватанини тарк этган қочоқларнинг қисмати бўлиб қолди. Уларни Покистон маъмурлари ҳам, Афғонистонга қарши тўдаларнинг бошлиқлари ҳам таламоқдалар.

Ғарб пропагандаси «озодлик учун курашчилар» деб кўкларга кўтараётган босмачи гуруҳларнинг раҳбарларини, деб ёзади К. Кроэс, аксилинқилобчи муртадларга АҚШ ва Ғарбдаги бошқа мамлакатлар бериб турган маблағлардан қандай қилиб кўпроқ улушни юлқиб олишгина қизиқтиради холос. Бойлик орттириш ва ҳукмронлик қилиш — душманларнинг бош мақсадларидир.

БОСҚИНЧИЛАР ҚЎШИНЛАРИНИ ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИШНИНГ ИККИНЧИ БОСҚИЧИ

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливан ватанпарварларининг зарбалари остида Исроил ҳукумати мамлакат жанубидан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишнинг иккинчи босқичини бошлаш тўғрисида қарор қабул қилишга мажбур бўлди. Бу босқич 12 ҳафта давом этади, деб мўлжалланмоқда. Маълумки, биринчи босқич давомида агрессорнинг қўшинлари Жанубий Ливаннинг энг катта шаҳри Сайда районидан олиб кетилган эди.

Ливан матбуотининг уқтириб ёзишича, Тель-Авивнинг қарори қаршилик группаларининг босқинчиларга ураётган зарбалари натижасида Исроил қўшинлари ва техникаси кўпроқ талафот кўришидан қутулиб қолиш мақсадини кўзлайди. Шу билан бирга Исроилнинг ҳукмрон доиралари БМТ Хавфсизлик Кенгашининг резолюцияларига хилоф равишда чегара атрофидаги жойларда номаълум муддатгача мустаҳкам ўрнашиб олиш ва шу тариқа Ливан территориясининг бир қисмини оккупация қилиб туришни абадийлаштириш режаларини тузаётганликларига эътибор қаратилмоқда.

20 февралдан буён ватанпарвар кучлар босқинчиларнинг соқчиларига, позицияларига ва постларига 64 марта ҳужум уюштирдилар. Ўтказилган операциялар натижасида Исроил солдат ва офицерларидан 10 киши ўлдирилди ва 50 киши жароҳатлантирилди.

Ливан Қўшма Штатларнинг БМТ Хавфсизлик Кенгашида Ливан масаласи юзасидан тутган позицияси тобора қаттиқ қораланмоқда. Вашингтон Тель-Авивнинг жиноятларини ниқоблаш учун вето ҳуқуқидан фойдаланмоқда, деди бу ерда Бош министр Р. Караме.

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

XX аср ирқчилари

Ҳозир ҳам жамиятингизда ирқий камситиш ҳоллари борми? Мабодо бу саволни ривожланган капиталистик мамлакатлар, айтайлик, Америка Қўшма Штатлари ёки Буюк Британиянинг «инсон ҳуқуқлари» бўйича «мутахассис»ларига бериб қолсангиз сиздан қаттиқ ранжишлари турган гап. Улар «Нима, Америкада қора танлиларга барча гражданлик ҳуқуқлари берилганлиги тўғрисида қонун борлигини билмайсизми? Унинг қабул қилинганига 20 йилдан кўпроқ бўлди-ку», деб ҳойна-ҳой таъна қилишади. Кейин қора танли астронавт космосга парвоз қилганлиги, нью-йорклик негр аёл Американинг энг гўзал хоними, деб топилганлигини рўкач қилишади. АҚШда қора танлилар нақадар ҳурмат-иззатда эканликлари тўғрисида яна бир, улар фикрича энг зўр далил ҳам келтиришлари мумкин. Яъни Мартин Лютер Кинг туғилган кун Америкада миллий байрам, деб эълон қилиниши тўғрисидаги қонунга шахсан президент Рональд Рейган имзо чекканлигини айтишади.

Лекин бу даъволар Америка Қўшма Штатларида ирқчилик илдизларига батамом болта урганлигига асос бўла оладими? Ахир Америкада негрлар ҳақ-ҳуқуқларининг буюк ҳимоячиси бўлган Кинг ирқчилар ўқидан қурбон бўлмадими? Жаҳонда «энг демократик», «энг озод» мамлакатликка даъвогарлик қилаётган Америкада ўша мудҳиш қотиллик рўй берган вақтларда ҳам, ҳозир ҳам ирқчилик ўзининг жирканч башарасини ҳар куни кўрсатиб турганлигига сон-саноқсиз мисоллар келтириш мумкин.

Масалан, Генри Киркси Миссисипи штати қонун чиқарувчи кенгашининг депутати сифатида даҳлсиз шахс бўлишига қарамай қамоққа олинди. Уни жиноятчи сифатида турли кўринишда суратга туширдилар, бармоқ изларининг нусхасини олишди. Маъмурлар Кирксини штатда ирқчилик кўринишларига қарши курашда иштирок этаётганлиги учун депутат бўлса ҳам бир адабини бериб қўйишни мўлжаллашмоқда. Штат қонунларига кўра бу ҳақиқатпарварни 5 минг долларлик жарима ва қамоқ жазоси кутяпти.

Яна бир мисол. Чикаголик автомеханик Спенсер Гоффер «Чикаго трибюн» газетасида турар-жой нисбатан арзонроқ нарҳга ижарага берилиши ҳақидаги эълонни ўқиб, рафиқаси билан фақат оқ танлилар истиқомат қиладиган райондаги уйлардан бирига кўчиб келишга журъат этди. Ўша кечасиёқ унинг квартираси тошбўрон қилинди. Тошбўрон сал сусайгач, дераза олдига яқинлашган Гоффер кўча тўла оломон унинг уйига бостириб кириш важоҳатида эканлигини кўрди. Кўпчиликнинг қўлида милтиқлар ҳам бор эди. Гоффер оломондан сал нарироқда полициячиларнинг оқ-яшил рангдаги машинаси турганлигини кўргач, ижарага олган бошпанасини ташлаб қочмаса, аҳволи вой эканлигини тушунди. Чунки у қора танли эди.

Англияда ҳам киши танасининг рангига қараб мактабда, ишга қабул қилишда, турар-жой тақсимотида ва социал таъминотда камситиш ман қилиниши тўғрисидаги қонун қабул қилинганлигига йигирма йилдан кўпроқ вақт бўлди. Ҳозир бу ердаги кўчаларда аввалдагидек «Фақат оқлар учун» дейилган ёзувлар кўзга ташланмайди. Бироқ бу билан ирқчиликка барҳам берилди, деб бўладими?

Яқинда Лондон матбуотида 15 ёшли Насриннинг кундаликлари эълон қилинди. Унинг отаси ва онаси бу ерга Покистондан 20 йил муқаддам келиб қолишган. Насрин, унинг 14 яшарлик синглиси ва 13 ёшли укаси шу ерда туғилишган. Бироқ қизчанинг кундаликларида ёзилишига кўра уларнинг оиласи Лондондаги Ист-Энд районига кўчиб келган кундан бошлабоқ ўзларини худди қамалда қолгандек ҳис эта бошлаганликлари қайд этилган. Бир гуруҳ оқ танли ўсмирлар уларнинг уйини тошбўрон қилган, магазинларининг ойналарини уриб синдирган. Оила аъзоларига деярли ҳар куни «Покистонликлар, бу ердан туёғингизни шиқиллатиб қолинг!» деган ҳақоратларни эшитишга тўғри келди.

Насрин ирқчиларнинг бедодликлари тўғрисида полицияга, маҳаллий ҳокимият органларига шикоят қилди, парламент аъзосига хат билан мурожаат ҳам қилди. Парламент аъзоси бу ҳақда бош министрга мактуб йўллаганидан кейин Маргарет Тэтчер бу масала билан ички ишлар министри шуғулланади, деб жавоб қайтарди. Бу пайтда ирқчилар Насриннинг онасини кўчада тутиб олиб, роса дўпposлашга ҳам улгуришган эди.

Бош министр аралашса ҳам ирқчилар ўз бедодликларини тўхтатишмади. Насриннинг онасини калтаклаганлар маълум бўлсада, улар устидан ҳеч қандай жиноий иш қўзғатилмади. Полиция эса бу ирқий камситишни кўриб туриб, кўрмаганга оляпти.

Бунга ажабланмаса бўлади. Ирқчиларнинг қандайдир қора ва сариқ танлиларни дўппослашлари, уйларини тошбўрон қилишлари маъмурларни асло ташвишлантирмайди. Полицияга ҳукмрон доиралар, йирик капитал манфаатларига рахна солинмаса бўлгани.

Ирқчилар эса полициячиларнинг бундай муносабатидан фойдаланиб, бедодликларини давом эттирмоқдалар.

Э. ЭРНАЗАРОВ.

ВАЗИЯТ ҲАМОН КЕСКИН

◆ **ЯНГИ Каледониядаги аҳвол кескинлигича қолмоқда. Тинч океанининг жанубий қисмида жойлашган Франциянинг бу собиқ мустамлакасида жандармлар билан туб аҳоли ўртасида жиддий тўқнашувлар бўлиб ўтмоқда. Бунинг оқибатида маҳаллий халқ ўртасида ярадор бўлганлар бор. Суратда: жандармларнинг маҳаллий аҳоли билан тўқнашуви.**

АП—ТАСС телефотоси.

БИРИНЧИ ШАРТИ ТОЗАЛИК, ОРАСТАЛИК

ҲУРМАТЛИ РЕДАКЦИЯ!

Биз газетангиз саҳифаларида «Врач маслаҳати» рубрикаси остида берилаётган материалларни зўр қизиқиш билан ўқиймиз. Улар оилада, иш жойларида, аҳоли пунктларида профилактик ишлари олиб боришда ёрдам бериши шубҳасиз. Навбатдаги маслаҳатларнинг бирида ич терлама касаллиги тўғрисида маълумот беришингизни илтимос қиламиз.

Икром ВАЛИЕВ,
Мурод АЪЗАМОВ,
хизматчилар.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Ич терлама (қорин тифи) —ўткир юқумли касаллик ҳисобланади. Унинг қўзғатувчисини биринчи марта рус олими Н. И. Соколов 1876 йилда кашф этган. Ҳасталик қўзғатувчилари ичак бактериялари оиласига мансуб бўлиб, ҳаракатчан, атроф-муҳитга чидамли. Чунончи, улар кўлмак сувда, ҳовузларда ёки сув ҳавзаси остида икки-уч ой, чуқур ўраларда 1 ойдан ортиқ, сабзавот-меваларда 5 — 10 кун, тупроқда унинг таркиби ва намлигига, ҳароратига қараб бир неча кундан икки-уч ойгача, музлаган тупроқда уч-тўрт ойгача сақланади. Музда эса қишлаши ҳам мумкин. Ич терлама микроблари озиқ-овқат маҳсулотларида бир неча кун ичида жонланади ва қулай ҳарорат шароитида дарҳол кўпаяди.

Бу дард асосан оғиз орқали юқади, яъни унинг қўзғатувчилари ифлосланган сув ва овқат билан организмга тушади, шунингдек, ич терлама микроблари теккан идиш-товоқлар, сўрғичлар, ўйинчоқлар ва ҳоказолар ҳам касаллик манбаи бўлиши мумкин. Ариқ, ҳовуз, қудуқ, дарё ва кўллар оқава ёки канализация сувидан ифлосланса бу ҳам ич терламага олиб келади. Одам ич терлама қўзғатувчилари билан ифлосланган сувни ичганда ёки чўмила туриб сувни ютиб юборганда бу дард билан оғриб қолиши мумкин.

Ич терлама баҳор, ёз, куз ойларида кўпроқ учрайди. У жуда юқумли бўлади. Кузатишлар бу касалликка катталарга нисбатан болалар кўпроқ чалинишини кўрсатган. Ич терламанинг яширин даври бир неча кундан 30 кунгача, ўрта ҳисобда икки-уч ҳафта давом этади. Бу даврда киши организмида ич терлама қўзғатувчилари зўр бериб кўпая бошлайди. Микроблар меъда орқали ингичка ичакка ўтади ва унинг деворида яллиғланиш кучайиб, яралар ҳосил бўлади. Бундай ҳоллар ичакдан қон кетишига ва ҳатто ичакнинг тешилишига олиб келади.

Микроблар касалликнинг биринчи кунидан бошлаб атроф-теваракка ажрала бошлайди. Бу ҳол касаллик даврида, соғайиб кетгандан кейинги уч ой мобайнида ҳам, баъзан эса узоқ йиллар давом этиши мумкин. Касаллик кўпинча секин-аста бошланади. Бунда ҳарорат бир ҳафта ичида 39—40 даражагача кўтарилади ва узоқ вақт сақланади. Бош оғриғи, лоҳаслик, умумий дармонсизлик, аъзои-баданнинг қақшаб оғриши, уйқунинг бузилиши, иштаҳанинг пасайиши, титраб қақшаш аломатлари пайдо бўлади. Касалликнинг оғир турида 5—7 кунга бориб, беморда карахтлик сезилади. Уйқучан бўлиб қолади, алаҳсирайди. Дард авж олганда терига тошма тошади. Беморнинг ранги оқариб лаблари ёрилади. Тили шишади ва қалин кул ранг парда билан қопланиб, қуруқшайди. Қорин сал шишади, жигар ва талоқ катталашади. Ич терлама таёқчалари ажратган токсин таъсирида юрак-томир фаолияти бўзилади. Қон босими пасаяди. Томир уриши сусая боради.

Ҳасталик ўрта ҳисобда тўрт ҳафта давом этади. Баъзан ҳарорат тушгандан кейин бир-икки ҳафта ўтгач ич терлама қайталаши мумкин. Бунда касалликнинг барча клиник аломатлари яна такрорланади.

Инфекция манбаини зарарсизлантириш, унинг тарқалишига йўл қўймаслик ва организм чидамлилигини ошириш ич терламага қарши кураш тадбирларидан биридир. Уни профилактика қилишда касаллик манбаини тез аниқлаш ва ундан муҳофаза қилишни ташкил этиш муҳим аҳамият касб этади. Касалликнинг илк аломатлари пайдо бўлиши билан дарҳол врачга мурожаат қилиш шарт. Ўз билгича даволаниш асло мумкин эмас. Чунки нотўғри муолажалар оқибатида касаллик чўзилиб кетиши ва ҳар хил асоратларнинг пайдо бўлишига олиб келиши кузатилган.

Беморларни дарҳол касалхонага ётқизиш ва вақтида даволаш касалликни бартараф этишга имкон беради ва тарқалишининг олдини олади. Бемор касалхонага ётқизилгандан кейин у ётган уй дезинфекция қилиниши ва хона яхшилаб намлаб, супурилиши шарт.

Ич терлама ва бошқа ичак инфекциялари юқиб қолмаслиги учун овқат тайёрлашдан, овқатланишдан олдин, кўчадан келгандан сўнг қўлни совунлаб ювиш керак. Болаларни ёшлигидан бошлаб асосий гигиена қоидаларига ўргатиш жуда зарур.

Уйда озиқ-овқат маҳсулотларини тўғри сақлашга эътибор бериш керак. Пиширилган маҳсулотларни оғзи берк идишга солиб, хомларидан алоҳида қўйиш лозим. Тайёр таомларни холодильникда узоқ вақт сақлаб бўлмайди.

Ич терламани профилактика қилишда озиқ-овқат блокларида, ошхоналарда, озиқ-овқат магазинларида, мактабгача болалар тарбия ва даволаш муассасаларида санитария-гигиена нормаларига қатъий амал қилиш зарур. Ич терлама ва бошқа ичак инфекцияларининг олдини олиш учун аҳоли яшайдиган жойларни, томорқаларни ободонлаштириш, чиқинди йиғиладиган жойларни мунтазам зарарсизлантириб туриш ҳам катта роль ўйнайди.

К. ОРТИҚОВ,
Область санитария эпидемиология станциясининг бош врачи.

А. ДАВЛАТОВ,
область санитария маорифи уйининг врач-методисти.

ИККИ ШАҲАР ФАРЗАНДИ

Николай Иванович Розов асли Пенза областининг Мокшанск райони Елизаветино қишлоғидан. 19 ёшида Қизил Армия сафига чақирилиб, Ғарбий Белоруссияни озод қилишда, 1939—40 йиллари оқ финларга қарши жангларда қатнашади. 1941 йил июль ойидан Улуғ Ватан уруши иштирокчиси. Жанговар хизматлари эвазига Совет Иттифоқи Қаҳрамони Олтин юлдузи, Ленин ордени, тўртта Қизил Юлдуз ордени ва кўплаб медаллар билан тақдирланган.

— Николай Иванович, сиз урушга Тошкент шаҳар Ленин район ҳарбий комиссарлигидан чақирилган экансиз. Қандай қилиб тошкентлик бўлиб қолдингиз?

— Ҳа, бунинг тарихи узоқ. Бир вақтлар болалигимизда қаттиқ очарчиликни бошдан кечирган эдик. Уйда егулик бирон нарса топилмасди. Нима қилиш керак? Оч-наҳор жовдираган кўзларимизга тик боқолмай қолган отам акам Фёдорни олиб Тошкентга иш излаб кетишади. Ўша пайтлар биз томондан кўпчилик Ўрта Осиёга нон-иш излаб кетишарди. Отам ўша ерда 1934 йили вафот этибди. Акам эса Тошкентда муқим яшаб қолди. Ана шундай қилиб бир томирим 30-йиллардаёқ Тошкентга бориб қолганди. 1937 йилдан 1941 йилгача Қизил Армияда бўлдим. 1941 йилнинг январида запасга бўшатилдим ва мен учун иккинчи юрт бўлиб қолган Тошкентга йўл олдим. Негаки бу ўлканинг одамлари, табиати мени мафтун қилганди. Мен «Автотракторденталь» (ҳозир «Химмаш») заводига ишга кирдим. Токарь, кейинчалик механика цехининг мастери бўлиб ишладим...

1941 йилнинг 22 июнидан бизнинг осуда кунларимиз йўқолди. Фикри-зикримиз фронт ва у ердаги жанглар ҳақида эди. Дарҳол ҳарбий комиссарликка бориб учрашдим. Июль ойидагина фронтга кетишга рухсат беришди. Кўп жангларда қатнашдим, яраландим, яна ва яна урушга отланавердим. Чирчиқ шаҳрида, Каттақўрғонда курсларда ўқидим. Урушдан сўнг яна Тошкентга қайтдим. Оилалик бўлдим. Мана, 45 йилдирки шу ерда яшайман.

— Биринчи жангга кирган вақтингиз ва қаҳрамонлик «Олтин Юлдуз»ига қандай эришганлигингиз ҳақида ҳикоя қилиб берсангиз?

— Бу 1941 йилнинг июлида бўлганди. Ўшанда Ғарбий фронтнинг 519-автобронетанк дивизияси ихтиёридаги полкда взвод командирининг ёрдамчиси эдим. Дастлабки тўқнашув Смоленск остоналарида юз берганди. Ўшандан сўнг бири-биридан даҳшатли жангларда қатнашдим. Фашистларни Она-еримиздан қувиб, ҳамиша олға интилдик. Болгария, Венгрия, Руминияни озод қилдик.

«Олтин Юлдуз»ни қандай олганим сира ҳам ёдимдан чиқмайди. У 1944 йилнинг 4 декабри эди. Эсимда қолганлигининг яна бир боиси — қаҳрамонликка ундаган операцияни бажаришга буйруқ олган пайтим туғилган кунимга тўғри келди. Ўшанда Қизил байроқ орденли 176-Измайлово гвардиячи ўқчи полкининг 2-батальони 4-ротасига командирлик қилар эдим.

...Дунай бўйидаги яширин пунктларимиздан бирида полк командири биз билан у ёқ-бу ёқлардан дўстона суҳбатлашиб турди-да, асосий мақсадга кўчиб, планшетдан картани олиб ёзди ва дарёни қаеридан кечиб ўтиш лозимлигини кўрсатди.

— Топшириқ жуда жиддий,— деди полк командири бизнинг ротага буйруқни берар экан.— Дунайнинг эски ўзанини кечиб ўтиб у қирғоқда мустаҳкам жойлашиб олиш керак. Шундай қилингки, полкимизнинг асосий кучлари кечувдан омон-эсон, беталофат ўтиб олсин. Бу эса сизларнинг у соҳилда қандай жанг қилишингизга боғлиқ.

Бундан бир неча кун олдин биз нариги соҳилни разведка қилиб келгандик. Олдиндан тайёрлаб қўйилган қайиқ ва понтонларни сувга тушириб, тун сукунатида аста жилдик. Қирғоққа яқин қолганда душман бизни пайқаб қолиб, барча қуроллардан кучли ўт очди, артиллерияни ишга солди. Вазият кескинлашиб қолгани учун мен биринчи бўлиб сувга тушиб ортимдан қолганларни бошладим. Яхшигина совуқ бўлишига қарамай қирғоққа томон сузиб бордик ва «ура» садолари остида тўсатдан душманга ташландик. Сира ҳам кутилмаган бу ҳужумдан фрицлар эсанкираб қолди. Бир группа солдатлар билан ўтни ўзимизга қаратдик. Қолган асосий группа эса душманни эгаллаб турган позициясидан суриб чиқарди. Гитлерчиларни кенг кўламда сиқувга олиб, ротамиз қирғоқ бўйи плацдармини ишғол этди. Ҳамма ёғимиз шалаббо ҳўл. Кийимларимизни қуритиб олишга эса имкон ҳам, илож ҳам йўқ. Кечгача немислар уч маротаба қайта ҳужумга ўтишди. Биз мустаҳкам туриб бердик. Кечаси билан қор ёғиб чиқиб бутун устбошимиз тарақлаб музлаб қолди. Бир иложини қилиб, бомба портлашидан ҳосил бўлган хандақда чоғроқ олов ёқиб, навбати билан портянкаларимизни бироз қуритиб олардик, холос. Эрталаб душман танк, артиллерия ва авиация ёрдамида бизни Дунай ортига итқитиб юбормоқчи бўлди. Лекин режасини амалга ошира олмади. Артиллерия ва авиациямиз вақтида ёрдамга келди.

Ушбу жангда мен бир группа сафдошларим билан душманнинг 150 дан ортиқ солдатини ер тишлатдик ва ярадор қилдик, 20 дан кўп гитлерчини асир олдик. Дунай плацдармидаги шиддатли жанглардаги матонатимиз, қаҳрамонлигимиз Ватаннинг юксак мукофоти билан тақдирланди. Ўшанда 26 ёшга тўлган эдим. Ушбу жанг учун 1945 йилнинг 24 март фармонига биноан менга ва бир неча жанговар дўстларимга СССР Олий Совети Президиуми номидан Ленин ордени ва Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

— Урушдан кейинги ҳаётингиз, ҳозирги кундаги ишларингиз билан таништирсангиз?

— 1946 йили хизматдан бўшаб, Тошкентга қайтдим. Аввал 10 йилча ички ишлар органларида хизмат қилдим. Кейинчалик заводда инженер-технолог бўлиб ишладим. Ҳозир пенсиядаман. Лекин бўш вақтим йўқ. Ҳамиша ёшлар билан бирга бўлсам, уларнинг ишлари билан яқиндан танишиб, суҳбатлашиб турсам дейман.

Ёшлар — катта куч. 1976 йили ВЛКСМ Марказий Комитети ташкил қилган «Комсомольская правда» агитпоезди составида кўп жойларга ташриф буюрдик. Айниқса ўша йили чинакам жасорат майдони — БАМда бўлдик. Марказий, Шарқий участкаларда, Благовещенск ва Чагдоминда бўлиб ўтган ёш қурувчилар слётларида иштирок этганларим бир умр ёдимда туради. Ўзбекистон комсомоли агитпоезди билан ҳам республикамизнинг турли шаҳарларида бўлиб, замонамиз қаҳрамонларининг ишлари билан яқиндан танишдим.

Мамлакатимизнинг қаерига борманг, ҳамма ерда зўр меҳнат жасорат намуналарини кўрсатаётган ёшларга дуч келасиз. Ҳа, ёшлар келажагимиз, оталар ишининг муносиб давомчилари.

М. МИРАЛИЕВ.

ҚАҲРАМОНЛАР орамизда

БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

МОСКВАДА ОЛҚИШЛАШДИ

Калинин районидаги маданият уйининг «Ҳосил» халқ ансамбли репертуаридан миллий куй ва қўшиқлар, халқ оғзаки ижоди намуналари мустаҳкам ўрин олган. Ҳаваскор санъаткорлар классик қўшиқлардан ташкил топган программаларни Москвадаги Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этдилар.

Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги муносабати билан ўтказилган бу кўрикда «Ҳосил» созанда ва раққосалари маҳоратига юксак баҳо берилди. Коллектив Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг дипломи билан тақдирланди.

«ҚЎШИҚЛАРИМИЗ — ҒАЛАБАГА»

«Чиноз» қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатининг «Спектр» вокаль-чолғу асбоблари ансамбли аъзоларининг янги программаси ана шундай номланган.

Ҳаваскор санъаткорларнинг ҳарбий ватанпарварлик қўшиқлари район вокаль-чолғу асбоблари ансамбллари кўригининг ғолиби деб топилди.

Бугунги кунда ансамбль район хўжаликлари, фермаларида бўлиб, буюк Ғалабанинг 40 йиллиги муносабати билан ўтказилаётган йиғилишларда, учрашувларда колхозчиларни хушнуд этишяпти. Ғалаба байрами нишонланадиган кунларда санъаткорлар ўз маҳоратларини пойтахтлик томошабинлар. олдида ҳам синовдан ўтказадилар.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА 7 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

«ГЎЗАЛ» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Олмахон ҲАЙИТОВА, Отамурод БЕКЖОНОВ

Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Олимжон ОРИФЖОНОВ

Солистлар: Муножот ЙЎЛЧИЕВА, Салоҳиддин ЛУТФУЛЛАЕВ, Бахтиёр ТЎЛАГАНОВ, Аҳмаджон ШАРИПОВ, Жамила ЙЎЛДОШЕВА, Доно ШОРАҲМЕДОВА, Робия ОЛИМЖОНОВА.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли.

Программани Отамурод БЕКЖОНОВ олиб боради.

«ГЎЗАЛ» ансамблининг бадиий раҳбари Олмахон ҲАЙИТОВА.

Музика раҳбари Шавкат МИРЗАЕВ.

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА 9, 10 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

Бутуниттифоқ профессионал бадиий ҳаваскорлик коллективлари кўрик-конкурси ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Ғуломжон ЁҚУБОВ.

Ўзбекистон ССР халқ артисти ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва ҚҚАССР халқ артисти Гулшод ОТАБОЕВА.

БАДИИЙ СЎЗ УСТАСИ ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Нарзиддин ШЕРМАТОВ.

VI Жаҳон фестивалининг лауреати Анвар РУСТАМОВ.

Солистлар: Дилором ҚАЮМОВА, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Раҳимахон НОСИРОВА, Лола ОҚИЛОВА, Райҳон АБДУЛЛАЕВА, Хотам ҲОЖИЕВ, Моҳичеҳра ИСЛОМОВА, Абдуқодир ЮСУПОВ.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли.

«Шодлик» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қодир МЎМИНОВ.

Музика раҳбари — Исматулла РАҲМАТУЛЛАЕВ.

Программани Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6/III да Зебуннисо, 7/III да Отелло.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва цирки артистларининг гастроллари (19.30).

«ЗЕМЛЯНЕ»

рок-группаси иштирокидаги 28 февраль соат 17.00 га белгиланган

КОНЦЕРТЛАР

8 март соат 14.00 га

КЎЧИРИЛДИ

Билетлар ўз кучини сақлаб қолади.

Билетларни топширмоқчи бўлганлар «Юбилей» марказий спорт зали кассасига мурожаат қилишлари мумкин.

«ЎҒРИНИ ҚАРОҚЧИ УРДИ»

ПОЙТАХТ ТЕАТРЛАРИДА

ЛЕНИН орденли Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрининг ижодий коллективи Ўзбекистон ССР халқ шоири Шукруллонинг «Ўғрини қароқчи урди» икки пардали комедиясини саҳналаштириб томошабинларга тақдим этди. Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз мазкур саҳна асарининг постановкачи-режиссёри Рустам ҲАМИДОВ билан суҳбатлашди.

— Рустам Ҳамидович, бу пьесани театрнинг ижодий коллективи қандай қарши олди?

— Ҳаётимизнинг янада фаровон бўлишига ғов бўлаётган нопок кишиларнинг қиёфасини фош этиш ва ярамас иллатларнинг илдизини таг-томири билан қўпориб ташлашнинг пайти келганлиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида алоҳида таъкидланди. Кишиларни коммунистик идеаллар руҳида тарбиялашда партиявий раҳбарликнинг барча форма ва методларини янада такомиллаштириш зарурлиги бош вазифа қилиб қўйилди. Шу нуқтаи назардан «Ўғрини қароқчи урди» асари ўзининг актуаллиги, пленум материаллари руҳига ҳамоҳанглиги билан диққатга сазовордир. Шу боис бу асар ижодий коллективимиз томонидан илиқ қарши олинди.

— Асарни саҳналаштирувчи режиссёр сифатида спектаклда банд бўлган актёрлар, улар ижро этадиган етакчи образлар ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Спектаклга актёрларнинг тўғри танланиши асар ғоявий-бадиий моҳиятини томошабин кўз ўнгида гавдалантиришда муҳим омиллардан бири саналади. Зуфнуний, Эгам Полвон (уларнинг оила аъзолари, ҳомийлари) образлари Ўзбекистон ССР халқ артистлари Ғани Аъзамов, Икрома Болтаева, Мирҳосил Орипов, Рихси Иброҳимова, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Тўлқин Тожиев, артист Эркин Комиловлар талқинида ишонарли чиқаяпти.

Ўзбекистон ССР халқ артисти Ёқуб Аҳмедов ижро этаётган шоир Нурбек образи ўзининг халқчиллиги билан томошабинлар қалбидан чуқур жой олади деган умиддамиз. Саҳнада у ўз шахсий манфаатларини ҳамма нарсадан устун қўювчи муттаҳамларга, молпарастларга қарама-қарши ўлароқ уларнинг бутун кирдикорларини ҳар қадамда аёвсиз фош қилувчи софдил, эркпарвар кишилар тимсоли бўлиб ҳаракат қилади.

— Спектаклнинг вужудга келишида, асардаги воқеа-ҳодисаларнинг руҳини саҳнада жонлантиришда рассомнинг меҳнати муҳим роль ўйнайди. Шундай эмасми?

— Дарҳақиқат, рассомнинг машаққатли ижодий изланишисиз саҳна асарининг кўнгилдагидек чиқишини тасаввур этиб бўлмайди. Асар ғоясидан келиб чиқадиган бўлсак, спектаклдаги воқеаларнинг тафсилотлари кўпроқ ўз нафслари йўлида ноқонуний хатти-ҳаракатлар қилиб инқирозга юз тутаётган хонадонларда кечади. Рассом Убайдулла Сайдалиев ушбу хонадонларнинг ҳар бирини уй соҳибларининг табиатидан келиб чиқиб безашга ҳаракат қилган. Айланма саҳнада от ўйини-карусель акс эттирилган бўлиб, бу ўзига хос рамзий маънони ифода этади. Ҳаётдаги бу тоифа кишиларнинг жон-жаҳдлари билан бир-биридан устунликка эришмоқчи бўлганликлари, ҳаёт кечириш тарзлари гўё от ўйинига қиёсланади. Саҳна айланганида карусель бирин-кетин хонадонларда пайдо бўлади, у ерда юз бераётган турфа хил кирдикорликларни кузатади.

Ўйлаймизки, театримиз ижодий коллективи санъат мухлисларига туҳфа этган бу янги асар уларда маънавий жиҳатдан тубан кишиларга нафрат туйғусини оширади.

Суҳбатни **Х. ҚОСИМОВ** олиб борди.

◆ **СУРАТЛАРДА: «Ўғрини қароқчи урди» спектаклидан айрим саҳналар. (Чапдан ўнгга) Арслон қори ролида — Т. Хонтўраев, Эгам полвон — Т. Орипов, Болтабой — Т. Мўминов, Зуфнуний — Э. Комилов.**

М. Исломов фотолари.

БАҲОР ИЛҲОМЛАРИ

ЎЙНАГАЙ

Навбаҳор осмонида офтоб чароғон ўйнагай,
Уйғотиб ҳамал ели боғларни жавлон ўйнагай.

Ўлкани шўх-шўх елиб уйғотган ул шаббодалар
Тоғ аро эсган маҳал гуллола алвон ўйнагай.

Ошиқиб тоғ сувлари боғу экинзорлар томон,
Мавж уриб анҳор тўла бир дурри ғалтон ўйнагай.

Ишлагай боғ қўйнида боғбон яна мардонавор,
Чунки халқ меҳри унинг қалбида ҳар он ўйнагай.

Элга кўп боғлар керак, дамлар бекорга ўтмасин,
Боғ яратмоқ ҳар баҳор дилларда туғён ўйнагай.

Боғ чаман бўлган маҳал сайрайди қушлар жам бўлиб,
Қумри, булбул шохма-шох куйлаб ғазалхон, ўйнагай.

Яхши ниятлар билан эксак ниҳол, Деҳқоний дер;
Биз яратган боғ аро ёшлар фаровон, ўйнагай.

Тўхтамурод ДЕҲҚОНИЙ,
колхозчи.

СПОРТ

ХАЛҚАРО ТУРНИР ПЕШҚАДАМЛАРИ

Тошкент шаҳри ва пойтахт области стадионларида ўсмирлар ўртасида XV халқаро анъанавий турнир мусобақалари давом этмоқда. Қатнашчилар бугун учинчи тур ўйинларини ўтказишади.

Иккинчи турда Финляндия командасини 5:0 ҳисобида мағлубиятга учратган СССРнинг биринчи терма командаси 4 очко билан группада пешқадамликни қўлига олди. Иккинчи группада эса ГДР футболчилари олдинда боришмоқда. Улар Чехословакия командасини 2:1 ҳисобида мағлуб этдилар. Болгария командаси Польша футболчиларига 1:2 ҳисобида ютқазишди. СССРнинг иккинчи терма командаси Венгрия футболчиларини 2:0 ҳисобида енгишди.

МАЙНА ҲАСАНОВА СОВРИНИ УЧУН

Жасур комсомол қиз Майна Ҳасанова хотира соврини учун енгил атлетикачиларнинг мусобақасини ўтказиш анъана бўлиб қолган. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети уюштирган бу сафарги мусобақаларда барча областлар ва Қорақалпоғистон Автоном республикаси командалари иштирок этди. Мусобақалар Ғузорда бўлиб ўтди. Команда ҳисобида 350 очко тўплаган фарғоналиклар бош соврин эгаси бўлишди. Наманган области енгил атлетикачилари 297 очко билан иккинчи, улардан 4 очко кам тўплаган Тошкент области командаси учинчи мукофотли ўринни эгаллади. Турли масофаларга бўлган югуришларда Мамлакат Раҳмонова, Светлана Шайхутдинова, Светлана Юрлина, Ира Ананская, Светлана Рижкова ва бошқалар ғолиб келдилар.

ТОШКЕНТЛИКЛАР БИРИНЧИ

Республика ёшлари спорт ўйинлари программаси асосида ўтказилаётган мусобақаларнинг яна бир турига якун ясалди. Андижонда ўтказилган баскетболчиларнинг беллашувлари Тошкент шаҳар командасининг ғалабаси билан тугади. Пойтахт спортчилари финалда Тошкент области командасини 90:57 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Бухоро командаси устидан ғалабага эришган фарғоналиклар турнирда учинчи ўринни олишди.

◆ **СУРАТЛАРДА:** футбол бўйича ўсмирлар ўртасида XV халқаро турнирнинг тантанали очилиши ва СССР-1 — Польша командалари ўртасидаги учрашув пайти.

Е. Ботиров ва А. Зуфаров фотолари.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Дадам автомобиль сотиб олди». Киров шаҳридаги автосервис иши ҳақида телефильм.
10.00 «Она садоқати». Бадиий фильм.
11.25 «Қалбга яқин қўшиқлар».
12.15 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар.
15.20 «Рамзимиз — қуёш». Телефильм премьераси (ГДР). 3-фильм.
16.10 «Бил ва уддала». Илмий-ўқув кўрсатуви.
16.40 Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига. «Мангу жасорат». Ҳужжатли фильм премьераси.
17.10 Мультфильм.
17.30 Р. Гамзатов. «Оналарни эъзозланг».
18.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Мультфильм.
20.00 Фигурали учиш бўйича жаҳон чемпионати. Жуфт бўлиб учиш. Эркин программа. Япониядан олиб кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 Футбол. УЕФА кубоги. 1/4 финал. «Железничар» (Югославия) — «Динамо» (Минск). Югославиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.50)—«Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 — 9.35 «Донни асровчилар». Илмий-оммабоп фильм.
12.05 — 12.40 «Сиз яратган боғ».
14.10 Илмий-оммабоп фильм.
14.20 В. Гюго. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари.
15.20 «Ота-оналар тимсолида иттифоқчини излайман». Грузия ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ц. Г. Гушчан ҳақида телеочерк.
16.05 Янгиликлар.

* * *

18.30 Янгиликлар.
18.45 РСФСР халқларининг VIII қишки спартакиадасида. Чана спорти.
19.00 Конькида югуриш спорти.
19.20 «Салом, ўқитувчи». Тожикистон ССР Олий Советининг депутати, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Х. И. Кенжаев ҳақида телеочерк.
19.30 «Музикали киоск».
20.00 «Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига. В. Биков. «Кўлда», «Бир бурда нон».
21.20 Ҳужжатли фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Яна бир бор севги ҳақида». Киноконцерт.
22.50 Давлат «Берёзка» академик хореографик ансамблининг чиқиши.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 «СССР халқ артисти И. Ильинский». А. П. Чехов ҳикоялари асосида бадиий ўқиш.
11.30 Ўқув программаси.
12.00 «Сўз кетидан сўз келар». Рус тилида сўзлашишга ўргатиш.
12.20 «Оддий кун». Телефильм.
12.30 Янгиликлар.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.15 Болалар учун. «Ўйлаб топ» (рус.).
18.45 Ўзбекистон КП МК XVI пленуми қарорлари — ҳаётга! «Иш усули ва методини қайта қуриш». Бухоро ип-газлама комбинати коллективи ҳақида ҳикоя.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Ўзбекистон санъат усталари». Тамарахоним.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Ўзбекистон санъат усталари». Тамарахоним (давоми).
21.30 Москва. «Время».
22.05 М. А. Ульянова туғилган куннинг 150 йиллигига. «Ульяновлар оиласи». Бадиий фильм (рус.).
23.30 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

9.00 — 16.10 МТ II
18.15 Кўрсатувлар программаси.
18.20 «Баҳорда икки кун». Ҳужжатли фильм.
18.30 Врач маслаҳати.
18.50 Ҳужжатли фильм.
19.00 Ўқитувчи экрани.
19.30 «Фан оламида». Кинокўрсатув.
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 «Классик куй саҳифалари».
21.00 «Транспорт ва йўловчи».
21.30 МТ II

ҲАР ТЎҒРИДА

ОЛТИН БИЛАН БИТИЛГАН

МОНГОЛИЯ Халқ Республикасининг Давлат оммавий кутубхонаси омборида кукун қилиб майдаланган олтин, кумуш, кораллар ва марварид қоришмасидан тайёрланган сиёҳ билан ёзилган ноёб китоблар нусхалари бор. Осиёдаги улкан бу китоблар омборининг фонди яқинда яна бир ноёб асар билан бойиди. Бу ерга сақлаш учун монгол астрологлари томонидан XVII асрда тузилган юлдузлар осмони ҳаритаси топширилди. Унинг аниқлиги 1981 йилда биргаликда ўтказилган совет-монгол космик парвози вақтида тасдиқланди.

Умуман кутубхонада бир миллион нусхадан ортиқ қимматли тарихий хроникалар қўлёзмалари, медицина, фалсафа, астрономия, тилшуносликка оид монгол, тибет тилларида ва санскритда ёзилган илмий трактатлар сақланмоқда. Улар орасида қадимги ноёб 108 жилдлик «Ганжур» ва 226 жилдлик «Данжур» хроникалари тўпламлари бор.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ / "Ташкентская правда" /

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

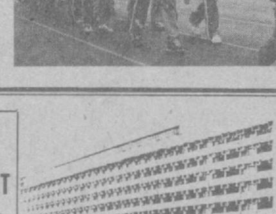

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши—325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда—325556; совет қурилиши—325645; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; адабиёт ва санъат—325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар—325556; фотомухбир—325894.

Р. 11114. А. 1656. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12